

ภาวะสังคมไทย

ไตรมาสหนึ่งปี 2557

Social Situation and Outlook

ประเด็นหลัก

- การจ้างงานลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 1.8 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.89 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว การชะลอตัวทางเศรษฐกิจและภาวะภัยแล้งยังไม่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อการว่างงานในไตรมาสแรกนี้ แต่ยังคงเฝ้าระวังในระยะต่อไปโดยเฉพาะช่วงที่มีการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้จบการศึกษาใหม่
- สถานะเศรษฐกิจครัวเรือนโดยรวมปี 2556 รายจ่ายครัวเรือนเพิ่มเร็วกว่ารายได้ แต่ครัวเรือนยังมีเงินเหลือหลังการใช้จ่ายและชำระหนี้ อย่างไรก็ตาม มีครัวเรือนจำนวนมากที่รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายและชำระหนี้ และไม่มีความพร้อมทางการเงินสำหรับการดำรงชีพในช่วงหลังเกษียณ สำหรับปี 2557 แนวโน้มการกักเงินของครัวเรือนชะลอตัวลง แต่ต้องเฝ้าระวังการผิมนัดชำระหนี้
- ประชากรไทยยังมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยต่ำกว่าเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ และต่ำกว่า 4 ประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และบรูไน ขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังมีปัญหาดูต่อเนื่อง บ่งชี้ให้ต้องเร่งยกระดับการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างเร่งด่วนเพื่อให้มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
- การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลง แต่ต้องเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ เนื่องจากสภาพอากาศที่ร้อนชื้นเหมาะกับการเจริญเติบโตของเชื้อโรค และการระบาดของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2012 ที่กำลังแพร่ระบาดในประเทศแถบตะวันออกกลาง
- คดีอาญารวมลดลง แต่มีคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทย ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ยังคงเกิดอุบัติเหตุและมีผู้เสียชีวิตเพิ่มมากขึ้น สาเหตุหลักมาจากเมาสุรา อีกทั้งอุบัติเหตุจากรถโดยสารสาธารณะ นำมาซึ่งความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก

บทความพิเศษ เรื่อง “คุณค่าผู้สูงอายุในสังคมไทย”

ภาวะพึ่งพิงของสังคมสูงอายุส่งผลต่อเจตคติการให้คุณค่าผู้สูงอายุ ลักษณะคุณค่าผู้สูงอายุในสังคมไทย คือ การมีประสบการณ์เป็นที่ปรึกษา เป็นที่พึ่งของตนเองและลูกหลาน การให้คุณค่าผู้สูงอายุยังอยู่ในระดับที่น่าพอใจแต่คนส่วนใหญ่เห็นว่าลดลงเมื่อเทียบกับอดีต ผู้สูงอายุยังมีบทบาทเกื้อหนุนครอบครัวทั้งการให้คำปรึกษา ช่วยดูแลบุตรหลานและบ้านในขณะเดียวกันผู้สูงอายุก็ได้รับการเกื้อหนุนจากครอบครัวในสัดส่วนที่สูงเช่นกัน ทั้งด้านการเงิน สิ่งของและการดูแลสุขภาพ แต่การดูแลด้านจิตใจ เคารพเชื่อฟังลดลง และเกือบ 1 ใน 3 ของผู้สูงอายุเคยถูกเลือกปฏิบัติจากการสูงอายุ ทั้งนี้ การสร้างให้ผู้สูงอายุอยู่ในภาวะพลัดพรากจะเป็นการพัฒนาผู้สูงอายุในฐานะพลเมืองหนึ่งของสังคม ซึ่งจะช่วยลดภาวะพึ่งพิงและเสริมสร้างคุณค่าให้กับผู้สูงอายุ

สารบัญ

ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ	1
บทความพิเศษ	18

ส่วนแรก: ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ

- การจ้างงานลดลงร้อยละ 1.8 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.89 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับอัตราการว่างงานร้อยละ 0.72 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน อัตราเงินเฟ้อเท่ากับร้อยละ 2.0 ทำให้ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่หักด้วยเงินเฟ้อแล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2
- ไตรมาสแรกปี 2557 สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.7 สะท้อนต่อเนื่อง แต่ยอดค้างชำระบัตรเครดิตเกิน 3 เดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.4 และสินเชื่อภายใต้การกำกับผิดนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไปเพิ่มขึ้นสูงร้อยละ 42.0 และจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือนปี 2556 พบในภาพรวมครัวเรือนยังมีรายได้สูงกว่ารายจ่าย และมีเงินเหลือหลังชำระหนี้ แต่ประเด็นที่เป็นความเสี่ยงครัวเรือนในระยะยาวได้แก่ ร้อยละ 42.25 ของครัวเรือนทั้งหมดที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายและการชำระหนี้ 1 ใน 4 ของครัวเรือนรวมไม่มีเงินออม และ 1 ใน 2 ของครัวเรือนรวมมีเงินออมไม่เกิน 100,000 บาท
- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยยังต่ำกว่าเป้าหมายของการพัฒนาประเทศและน้อยกว่า 4 ประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน คะแนนเฉลี่ยการสอบ ONET ในปี 2552-2556 แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักไม่ถึงร้อยละ 50 บ่งชี้ให้ต้องเร่งยกระดับการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างเร่งด่วนเพื่อให้มีศักยภาพพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปลายปี 2558
- จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 3.9 แต่จำนวนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบและไข้หวัดใหญ่มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 และ 63.2 ตามลำดับ
- คดีอาญาโดยรวมลดลง รับแจ้ง 105,748 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 18.1 ขณะที่ปัจจุบันคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญพบเห็นมากขึ้นในสังคมไทย การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกลดลงร้อยละ 10.4 มีผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 24.1 สาเหตุจากการขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ขณะที่อุบัติเหตุจากรถโดยสารสาธารณะนำมาซึ่งความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก
- ปัญหาของเสียอันตรายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี 2555 พบของเสียอันตราย 4.71 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 38.53 ส่วนใหญ่เป็นของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม 3.95 ล้านตัน เข้าสู่ระบบการจัดการเพียง 2.82 ล้านตัน ทำให้ยังพบปัญหาการลักลอบทิ้งในพื้นที่รกร้างหรือบ่อขยะของชุมชน ซึ่งต้องการระบบการจัดการของเสียอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสหนึ่งปี 2557

	จำนวน (ล้านคน)						การเปลี่ยนแปลง (%YOY)							
	2556						2557							
	ทั้งปี	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
กำลังแรงงานรวม	39.4	39.4	39.1	39.5	39.5	39.4	38.5	1.3	-0.1	1.0	0.7	-0.9	-1.0	-1.7
1. ผู้มีงานทำ	38.9	38.9	38.5	38.9	39.1	39.1	37.8	1.2	-0.1	1.3	0.9	-1.2	-1.3	-1.8
(การทำงานระดับ)*	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	-9.4	-3.2	11.6	-26.9	8.6	-2.7	-29.4
1.1 ภาคเกษตร	15.4	15.4	13.9	15.1	16.4	16.3	12.0	3.7	-0.2	1.2	0.5	-1.7	-0.4	-13.7
1.2 นอกภาคเกษตร	23.5	23.5	24.6	23.8	22.7	22.8	25.8	-0.3	-0.03	1.4	1.1	-0.8	-1.9	4.8
- อุตสาหกรรมเกษตร	5.4	5.4	5.6	5.4	5.4	5.3	6.4	1.8	0.8	1.1	-1.3	2.5	0.9	13.9
- ก่อสร้าง	2.5	2.5	2.8	2.7	2.3	2.3	2.4	5.1	2.0	6.0	5.6	-3.2	-1.4	-14.8
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.0	6.0	6.3	6.1	5.7	5.9	6.4	-0.7	0.2	3.5	2.3	-1.2	-3.7	0.8
- โรงแรม กิจการอาหาร	2.3	2.3	2.4	2.4	2.2	2.2	2.6	-9.4	-0.3	4.4	7.2	-6.0	-6.4	7.8
- การขนส่ง เก็บสินค้า	0.9	0.9	1.0	0.9	0.9	1.0	1.2	-1.2	2.4	6.4	3.7	-6.4	6.1	19.1
- การศึกษา	1.2	1.2	1.3	1.2	1.1	1.2	1.2	-6.7	-1.7	1.4	-0.1	-4.1	-4.2	-8.2
- อื่นๆ	5.2	5.1	5.2	5.1	5.1	5.0	5.6	1.8	-2.0	-5.1	-3.0	1.5	-1.4	9.7
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	-2.1	9.5	0.9	-13.7	32.4	36.1	21.6
อัตราการว่างงาน(%)	0.66	0.72	0.72	0.74	0.77	0.65	0.89							
3. แรงงานรอฤดูกาล	0.2	0.2	0.3	0.3	0.05	0.1	0.3	8.5	-7.4	-23.1	-3.5	44.5	51.7	-10.7
สัดส่วนต่อกำลังแรงงาน (%)	0.5	0.5	0.9	0.7	0.1	0.3	0.8							
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอชเอ็ม)	48.0	47.1	46.2	48.0	47.3	46.8	44.7	0.3	-1.9	-0.8	-0.9	-2.2	-3.7	-3.1
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (ทุกสถานภาพ)	45.2	44.2	43.8	44.7	44.5	43.9	42.7	-0.6	-2.1	-0.8	-0.9	-2.7	-3.8	-2.4
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม. **	0.7	0.7	0.9	0.8	0.5	0.7	0.9	-17.4	8.9	-12.7	-1.7	64.3	40.6	-6.6
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	-38.9	19.8	43.6	-33.8	45.8	65.5	-57.7
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	0.6	0.6	0.8	0.7	0.4	0.6	0.8	-13.2	7.3	-19.1	3.8	6.1	37.0	3.6
5.2 ผู้ทำงานน้อยกว่า 35 ชม. **	6.8	6.8	8.0	6.5	6.3	6.3	7.9	6.6	-0.6	-0.4	-3.9	0.6	1.7	-1.5
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	-9.4	-3.2	11.6	-26.9	8.6	-2.7	-29.4
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	6.5	6.5	7.6	6.2	6.0	6.0	7.6	7.6	-0.4	-1.0	-2.5	0.2	2.0	-0.04
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	28.1	27.8	26.5	28.3	28.3	28.3	25.9	-0.1	-1.1	1.0	1.3	-2.9	-3.3	-2.1
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชั่วโมงขึ้นไป	13.0	11.4	11.5	12.2	11.3	10.6	9.1	-2.2	-12.2	-5.3	-5.1	-15.5	-21.9	-20.9
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง	0.3	0.3	0.5	0.4	0.1	0.2	0.4	-11.1	0.3	-9.7	-12.3	45.2	58.2	-25.7
อัตราการว่างงานแฝง (%)	0.7	0.7	1.3	0.9	0.3	0.5	1.0							

หมายเหตุ: * ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์** และต้องการทำงานเพิ่ม และผู้รอฤดูกาล

อัตราการว่างงานแฝง = ผู้ว่างงานแฝง/กำลังแรงงาน

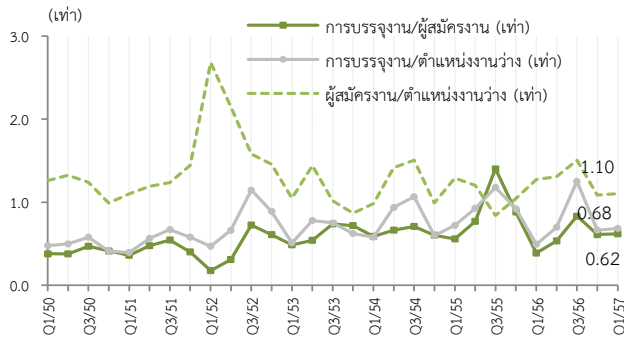
** นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการว่างงานสูงขึ้น การจ้างงานลดลง แต่รายได้ยังเพิ่มขึ้น

ในไตรมาสแรกปี 2557 ผู้ว่างงานเท่ากับ 341,116 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.6 อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 0.89 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับอัตราการว่างงานร้อยละ 0.72 ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการหดตัวของเศรษฐกิจและภาวะภัยแล้ง รายงานสถานการณ์สัปดาห์ วันที่ 20 พฤษภาคม 2557 ภาวะภัยแล้งในช่วงตุลาคม 2556 ถึง 20 พฤษภาคม 2557 มีการประกาศให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) 47 จังหวัด 343 อำเภอ 2,141 ตำบล 20,371 หมู่บ้าน ทั้งนี้ ผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนเท่ากับ 145,083 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.9 ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากผู้ประกอบการชะลอการจ้างงาน ชี้ให้เห็นจากในไตรมาสแรกของปี 2557 ตำแหน่งงานว่างที่ลดลงร้อยละ 36.6 และการบรรจุนานลดลงร้อยละ 12.9 สำหรับผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อนมีจำนวน 196,033 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.34 โดยผู้ทำงานในภาคเกษตรว่างงานเป็นจำนวน 45,283 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.31 และผู้ว่างงานนอกภาคเกษตรมีจำนวน 150,750 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.42 อย่างไรก็ตาม การว่างงานในไตรมาสนี้ยังต่ำกว่าเมื่อเทียบกับไตรมาสแรกในปี 2553 ที่เกิดภาวะภัยแล้งเช่นกัน ซึ่งทำให้มีผู้ว่างงานในภาคเกษตร 83,590 คน ขณะที่ผู้ว่างงานนอกภาคเกษตรมีจำนวน 244,008 คน ชี้ให้เห็นว่าการว่างงานยังไม่ได้รับผลกระทบรุนแรงจากการหดตัวของเศรษฐกิจและภาวะภัยแล้ง

แผนภาพ 1 สถานการณ์ตลาดแรงงาน

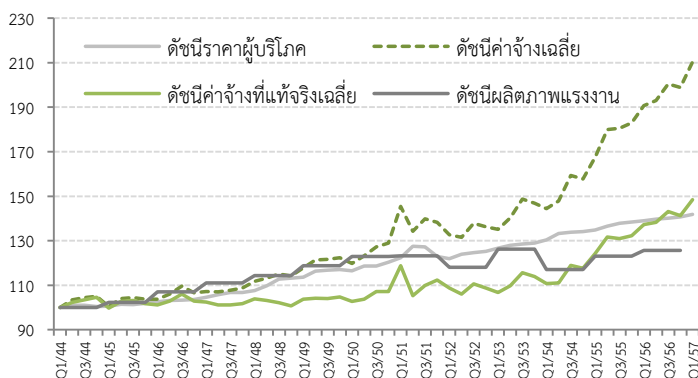
ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

ตาราง 2 ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

ผู้รับประโยชน์ทดแทน	2555	2556						2557
	ทั้งปี	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	
รวม (คน)	538,539	525,762	128,702	144,838	134,736	117,486	135,894	
ลาออก	443,799	452,482	107,452	127,331	117,475	100,224	118,397	
เลิกจ้าง	94,740	73,280	21,250	17,507	17,261	17,262	17,497	
รวม (%)	0.4	-2.4	-19.3	4.0	10.3	-0.2	5.6	
ลาออก	-0.8	2.0	-10.1	6.6	11.4	0.8	10.2	
เลิกจ้าง	6.8	-22.7	-46.7	11.9	3.6	-5.8	-17.7	

ที่มา: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

แผนภาพ 2 แสดงดัชนีค่าจ้างเฉลี่ย และดัชนีราคาผู้บริโภค

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สศช., สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ทั้งนี้ การเอาประโยชน์ทดแทนในกรณีการว่างงานมีจำนวน 135,894 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 สอดคล้องกับการว่างงานนอกภาคเกษตรซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในระบบประกันสังคม โดยเป็นการเลิกจ้างจำนวน 17,497 คน และลาออกจำนวน 118,397 คน

สำหรับการมีงานทำในไตรมาสแรกปี 2557 ผู้มีงานทำมีจำนวน 37,811,637 คน ลดลงร้อยละ 1.8 ผู้มีงานทำภาคเกษตรลดลงร้อยละ 13.7 หรือเป็นจำนวน 1,899,047 คน จากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ส่วนหนึ่งเนื่องจากภาคเกษตรประสบภาวะภัยแล้ง ประกอบกับราคาสินค้าเกษตรที่ไม่พอใจ ขณะที่การจ้างงานภาคนอกเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 หรือเป็นจำนวน 1,194,312 คน โดยเป็นการจ้างงานเพิ่มขึ้นทั้งในสาขาการผลิต การขนส่ง การโรงแรม การธนาคาร และภาคอสังหาริมทรัพย์

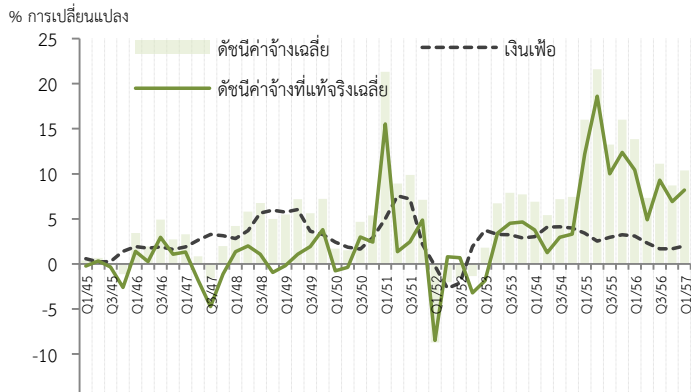
แม้ผู้มีงานทำนอกภาคเกษตรจะเพิ่มขึ้น แต่พบว่าชั่วโมงการทำงานลดลงต่อเนื่องร้อยละ 3.6 เนื่องจากผู้ประกอบการลดชั่วโมงการทำงานลง สอดคล้องกับผลผลิตภาคนอกเกษตรที่หดตัวลงร้อยละ 0.7 โดยมีผู้ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.1 และจำนวนผู้ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ลดลงร้อยละ 18.1 ชั่วโมงการทำงานลดลงทั้งการผลิต ก่อสร้างและบริการร้อยละ 2.8 3.9 และ 3.8 ตามลำดับ ขณะที่ชั่วโมงการทำงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 2.5 ทำให้โดยรวมชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.4 จาก 43.8 ชั่วโมงต่อคนต่อสัปดาห์เป็น 42.7 ชั่วโมงต่อคนต่อสัปดาห์

โอกาสงานของผู้สมัครงานโดยเฉพาะผู้จบการศึกษาใหม่ยากขึ้น ดังจะเห็นได้จากตำแหน่งงานว่างในไตรมาสแรกมีเพียง 117,386 ตำแหน่ง ลดลงร้อยละ 36.6 จากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว และการบรรจรมีจำนวน 79,352 ราย ลดลงร้อยละ 12.9 เนื่องจากผู้ประกอบการยังชะลอการจ้างงาน นอกจากนั้น ยังเกิดความไม่สอดคล้องของคุณสมบัติ/ทักษะแรงงานกับความต้องการในตลาดแรงงาน ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนการบรรจรมต่อผู้สมัครเท่ากับ 0.6 เท่า และการบรรจรมต่อตำแหน่งงานว่างเท่ากับ 0.7 เท่า ชี้ว่าปัญหาคุณสมบัติของแรงงานที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะแรงงานระดับปวช. ปวส. และปริญญาตรีที่มีอัตราการว่างงานสูง

รายได้แท้จริงของแรงงานเพิ่มขึ้น ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่ยังไม่รวมค่าล่วงเวลาและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นในช่วงไตรมาสแรกปี 2557 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.4 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ ราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 ทำให้ค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนภาคเอกชนที่หักด้วยเงินเฟ้อแล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2 สำหรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำยังคงอยู่ที่ 300 บาทต่อคนต่อวัน

ประเด็นสำคัญที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อตลาดแรงงานในระยะต่อไป ได้แก่ (1) ภาวะภัยแล้ง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ประเมินในช่วงครึ่งหลังของปีจะเกิดภาวะฝนตกทั้ง

แผนภาพ 3 แสดงการเปลี่ยนแปลงค่าจ้าง และเงินเฟ้อ

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ช่วงในช่วงต้นฤดูฝน หลังจากนั้นจะมีฝนตกแต่ปริมาณไม่มาก ซึ่งจะเป็นความเสี่ยงต่อการเพาะปลูกโดยเฉพาะข้าวนาปีและข้าวโพด และจะส่งผลกระทบต่อภาระต้นทุนการทำและรายได้ของเกษตรกร (2) สถานการณ์การเมือง แม้ว่าจะยังไม่ส่งผลกระทบต่อภาระต้นทุนแรงงาน ทำให้ผู้ประกอบการไม่ปรับลดแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานที่มีประสบการณ์ แต่ใช้วิธีปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการด้านอื่นแทน อย่างไรก็ตาม ยังมีแรงกระตุ้นร่วมจากปัจจัยอื่น อาทิ การยกเลิกคำสั่งซื้อจากประเทศคู่ค้า ต้นทุนเพิ่มขึ้น ผลประกอบการขาดทุน เป็นต้น อาจส่งผลให้ผู้ประกอบการตัดสินใจปรับลดแรงงาน และ (3) แนวโน้มการว่างงานของผู้จบการศึกษาใหม่สูงขึ้น คาดว่าในปีนี้มีผู้จบการศึกษาใหม่และจะเข้าสู่ตลาดแรงงานประมาณ 649,137 คน¹ แต่ในภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวทำให้ผู้ประกอบการชะลอการจ้างงานใหม่ และปัญหาความไม่สอดคล้องของคุณสมบัติและทักษะของแรงงานที่ไม่ตรงกับความต้องการ ดังนั้น โอกาสที่ผู้จบการศึกษาใหม่จะว่างงานจึงมีมาก โดยเฉพาะผู้จบการศึกษาระดับปริญญาในสายสังคม อาทิ ศิลปกรรมศาสตร์ วารสารศาสตร์และสารสนเทศ ธุรกิจและการบริหาร พาณิชยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์กายภาพ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ทั้งนี้ คาดว่าจะมีผู้จบการศึกษาใหม่ระดับปริญญาเข้าสู่ตลาดแรงงานประมาณ 409,103 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.9 จากปีที่แล้ว

สถานะเศรษฐกิจครัวเรือนปี 2556: รายจ่ายเพิ่มเร็วกว่ารายได้ แต่ยังมีเงินเหลือหลังการใช้จ่ายและชำระหนี้

จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2556 พบว่า ครัวเรือนไทยมีรายได้เฉลี่ย 25,194 บาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.1 ต่อปี ขณะที่ครัวเรือนมีรายจ่ายเฉลี่ย 19,061 บาทต่อเดือน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 ต่อปี นับเป็นครั้งแรกที่มีการสำรวจพบว่า ครัวเรือนมีอัตราการเพิ่มของรายจ่ายมากกว่ารายได้ อย่างไรก็ตาม ครัวเรือนยังมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายประจำเฉลี่ย 6,133 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน ขณะที่ครัวเรือนมีการชำระหนี้สินโดยเฉลี่ย 3,457 บาทต่อเดือน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 ทำให้ครัวเรือนยังมีเงินเหลือใช้โดยเฉลี่ยเดือนละ 2,676 บาท

ในปี 2556 ครัวเรือนที่เป็นหนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 10.8 ล้านครัวเรือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53.8 ลดลงจากปี 2554 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 55.8 โดยครัวเรือนมีหนี้สินเฉลี่ย 163,087 บาทต่อครัวเรือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.0 ครัวเรือนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้เพื่อซื้อ/เช่าซื้อบ้านและ/หรือที่ดิน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39.4 ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมด รองลงมาเป็นการก่อหนี้เพื่อใช้จ่ายอุปโภคบริโภคในครัวเรือน และใช้ทำการเกษตร ร้อยละ 37.1 และ 13.0 ตามลำดับ

ตาราง 3 สถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน

	2550	2552	2554	2556
จำนวนครัวเรือน (ล้านครัวเรือน)	18.18	19.58	20.00	20.17
รายได้ (บาท/เดือน)	18,660	20,903	23,236	25,194
(%YOY)	4.9	5.8	5.4	4.1
รายจ่าย (บาท/เดือน)*	14,500	16,205	17,403	19,061
(%YOY)	1.3	5.7	3.6	4.7
รายจ่ายต่อรายได้ (ร้อยละ)	77.7	77.5	74.9	75.7
เงินเหลือจ่าย (รายได้-รายจ่าย)	4,160	4,698	5,833	6,133
หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น (บาท)	116,681	134,699	134,900	163,087
(%YOY)	55.4	7.4	0.07	10.0
- หนี้ในระบบ	109,826	127,715	130,930	159,816
- หนี้นอกระบบ	6,855	6,984	3,970	3,271
ครัวเรือนที่เป็นหนี้ (ร้อยละ)	63.3	60.9	55.8	53.8
ภาระการจ่ายคืนหนี้ต่อเดือน			3,265	3,457

หมายเหตุ: * ไม่รวมรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

¹ ที่มา ข้อมูลประมาณการผู้สำเร็จการศึกษาและประมาณการผู้เข้าสู่ตลาดแรงงาน กองวิจัยตลาดแรงงาน กระทรวงแรงงาน

ตาราง 4 ช่วงการออมและจำนวนครัวเรือน

	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
ไม่มีเงินออม	5,180,733	25.7
1-1,000	364,315	1.8
1,001-5,000	1,605,836	8.0
5,001-10,000	1,605,482	8.0
10,001-30,000	3,519,394	17.5
30,001-100,000	4,347,302	21.6
100,001-500,000	2,805,099	13.9
500,001-1,000,000	439,900	2.2
มากกว่า 1,000,000	299,457	1.5
ทั้งหมด	20,167,519	100.0

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดย สศช.

ตาราง 5 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อกับสถาบันการเงิน)

ณ สิ้นระยะเวลา	2552	2553	2554	2555	2556
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	5.55	6.37	7.41	8.77	9.79
(%YOY)	10.0	14.7	16.4	18.3	11.4
- สถาบันรับฝากเงิน	11.6	16.3	16.4	17.4	10.4
- สถาบันการเงินอื่น	-0.3	3.5	16.0	25.5	18.4
สัดส่วนต่อ GDP	61.4	63.0	70.3	77.1	82.3

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 6 อัตราการขยายตัวสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์ (ร้อยละ)

ณ สิ้นระยะเวลา	สัดส่วน (%)	2553	2554	2555	2556	2557 Q1
สินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล	100.0	18.2	15.8	21.6	11.6	10.7
- ซื้อที่ดิน	1.1	-1.1	-2.4	-12.1	10.2	8.5
- เพื่อที่อยู่อาศัย	45.3	14.2	10.5	12.4	12.6	12.3
- อสังหาริมทรัพย์เพื่อการอื่นๆ	0.0	2.2	-7.5	-4.0	14.4	42.1
- ซื้อรถยนต์	29.4	29.5	22.8	33.9	8.4	2.5
- การศึกษา	0.0	-9.4	-13.1	-5.7	47.3	98.6
- เดินทางไปต่างประเทศ	0.0	-36.9	-3.6	-12.4	-8.4	-2.1
- บริโภคอื่น ๆ	24.2	18.6	22.0	29.4	13.2	17.6

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ครัวเรือนมีมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยประมาณ 1,490,695 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นสัดส่วนสูงกว่าหนี้สิน 9.14 เท่า ประกอบด้วยทรัพย์สินคงทน 1,334,943 บาทต่อครัวเรือน (คิดเป็นสัดส่วน 8.19 เท่าของหนี้สิน) และสินทรัพย์ทางการเงิน 155,752 บาทต่อครัวเรือน (คิดเป็นสัดส่วน 0.95 เท่าของหนี้สิน) ซึ่งให้เห็นว่าในภาพรวมครัวเรือนยังมีความมั่นคงทางการเงินอยู่

ด้านการออม พบว่า ปี 2556 ครัวเรือนที่มีเงินออมมีจำนวนทั้งสิ้น 14.99 ล้านครัวเรือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยมีเงินออมเฉลี่ยครัวเรือนละ 115,446 บาท อย่างไรก็ตามพบว่าครัวเรือนยังมีมูลค่าเงินออมที่ไม่สูงนัก โดยครัวเรือนที่มีเงินออมไม่เกิน 100,000 บาท มีจำนวนถึง 11.4 ล้านครัวเรือนหรือคิดเป็น 1 ใน 2 ของครัวเรือนรวม ขณะที่ครัวเรือนที่มีเงินออมมากกว่า 5 แสนบาท มีเพียง 7 แสนครัวเรือนเท่านั้น สะท้อนว่าครัวเรือนไทยยังขาดภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และไม่มีความพร้อมเพื่อรับมือกับการบริโภคหลังเกษียณจากการทำงาน ทั้งนี้ จากรายงานบัญชีกระแสการโอนประชาชาติในปี 2554 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระบุว่าภายใต้โครงสร้างการบริโภคปี 2554 ผู้สูงอายุจะต้องมีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นประมาณ 2.03 ล้านบาทต่อคน จึงจะเพียงพอต่อการดำรงชีพอยู่ได้จนถึงอายุ 80 ปี

อย่างไรก็ดี แม้ในภาพรวมสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนในปี 2556 ยังไม่พบข้อปัญหา โดยครัวเรือนยังมีรายได้สูงกว่ารายจ่ายและมีเงินเหลือหลังจากชำระหนี้ แต่เมื่อพิจารณาครัวเรือนเป็นรายประเภท พบประเด็นที่มีความเสี่ยงต่อสถานะเศรษฐกิจและความมั่นคงของครัวเรือน ดังนี้

- ครัวเรือนจำนวนมากมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และภาระการจ่ายคืนหนี้สิน โดยในปี 2556 มีจำนวนครัวเรือนประมาณ 8.52 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 42.25 ของครัวเรือนทั้งหมดที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายและการชำระหนี้ แม้ว่าจจะลดลงจากปี 2554 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 45.5 แต่ครัวเรือนที่มีรายได้ไม่เพียงพอยังมีจำนวนมากซึ่งมีความเสี่ยงต่อการกู้ยืมเงินเพิ่ม และการเป็นหนี้ซ้ำซ้อน โดยเฉพาะครัวเรือนผู้ไม่ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจหรือครัวเรือนที่พึ่งพิงรายได้จากบำนาญ บำนาญ เงินสงเคราะห์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เงินช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ เพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อยและไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ขณะเดียวกันยังมีข้อจำกัดในการทำงาน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนผู้สูงอายุ ในปี 2556 ครัวเรือนกลุ่มนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 1.1 ล้านครัวเรือน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 2,881 บาทต่อเดือนเท่านั้น

- ครัวเรือนคนงานเกษตร และคนงานทั่วไปมีความเสี่ยงต่อรายได้ไม่เพียงพอกับการใช้จ่าย และการก่อหนี้โดยเฉพาะหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยเฉพาะในช่วงภาวะค่าครองชีพที่ปรับตัวเพิ่ม เศรษฐกิจชะลอตัวลง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ได้แก่ ครัวเรือนคนงานเกษตร ที่มีรายได้

ตาราง 7 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

	2553	2554	2555	2556	2557 Q1
หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(ล้านบาท)	47,189	46,974	56,583	71,612	79,018
(%YOY)	-18.9	-0.5	20.5	26.6	31.3
สัดส่วนต่อ NPLs รวม	15.1	17.7	22.3	26.9	28.2
สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม	2.3	2.0	1.9	2.2	2.4

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

13,915 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน และคนงานทั่วไป 16,265 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน ขณะที่มียาจ่ายคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89.0 และ 85.3 ของรายได้ สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งส่วนหนึ่งของครัวเรือนกลุ่มนี้เป็นคนงานที่อาศัยรายได้จากค่าจ้างขั้นต่ำ นอกจากนั้น พบว่าครัวเรือนคนงานทั่วไปมีการก่อหนี้เพิ่มขึ้นจาก 28,154 บาทต่อครัวเรือนในปี 2554 เป็น 62,746 บาทต่อครัวเรือนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 49.2 ต่อปี ซึ่งร้อยละ 61.8 ของการก่อหนี้รวมเป็นหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภค เช่นเดียวกับกับครัวเรือนคนงานเกษตรมีการก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคคิดเป็นร้อยละ 68.1 ของหนี้รวม

• ครัวเรือนที่ก่อหนี้เพื่ออุปโภคบริโภคเป็นหลักมีจำนวน 4.7 ล้านครัวเรือนหรือประมาณ 1 ใน 3 ของครัวเรือนที่เป็นหนี้ มีการก่อหนี้เพื่ออุปโภคบริโภคเป็นมูลค่ามากกว่าร้อยละ 70 ของมูลค่าหนี้รวมของครัวเรือน ซึ่งต้องเฝ้าระวังเพราะเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และไม่เกิดการสะสมมูลค่า

แนวโน้มปี 2557 การก่อหนี้ของครัวเรือนชะลอลงตามภาวะเศรษฐกิจ แต่มีความเสี่ยงต่อการผิณฑชำระหนี้เพิ่มขึ้น

ไตรมาสแรกปี 2557 การก่อหนี้ของครัวเรือนชะลอลงจากข้อมูลยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ เท่ากับ 3,273,570 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.7 ชะลอตัวลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 5 หลังจากเพิ่มขึ้นในอัตราสูงสุดร้อยละ 21.6 ในไตรมาสสุดท้ายปี 2555 ส่วนหนึ่งเนื่องจากการสิ้นสุดของมาตรการคินภษิรยณต์คัณแรก ประกอบกับความกังวลเกี่ยวกับรายได้และการมีงานทำในอนาคต ทำให้ครัวเรือนชะลอการบริโภค ทั้งนี้ ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ (สัดส่วนร้อยละ 27.2) เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2.5 ส่วนยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการซื้อที่พักอาศัย และสินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลอื่นๆ เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.3 และ 17.6 ตามลำดับ ชะลอตัวลงเมื่อเทียบกับร้อยละ 12.9 และ 21.0 ตามลำดับ ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว

อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงในการผิณฑชำระหนี้มีเพิ่มขึ้น โดยในไตรมาสแรกปี 2557 ยอดคงค้าง NPL สินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.3 สินเชื่อภายใต้การกำกับผิณฑชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไปเพิ่มขึ้นสูงร้อยละ 42.0 หรือเป็นมูลค่า 12,141 ล้านบาท ยอดคงค้างชำระบัตรเครดิตเกิน 3 เดือนขึ้นไป มีมูลค่าประมาณ 7,324 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.4 ชี้ว่าความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนลดลง

ทั้งนี้ ในด้านรายได้ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างโอกาสที่จะทำให้กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อยสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น อาทิ การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ การสร้างอาชีพเสริมสำหรับผู้มีรายได้น้อย ในขณะที่ปัญหาหนี้ควรต้องให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังการติดตามทวงถามหนี้ที่เป็นการข่มขู่ คุกคาม และการใช้ความรุนแรงกับลูกหนี้ รวมถึงการให้ความรู้แก่ประชาชนในการบริหารจัดการเงินครัวเรือน อาทิ การจัดทำบัญชีครัวเรือน การตรวจสอบเครดิตของตนเองกับเครดิตบูโร การมีวินัยในการชำระหนี้ เป็นต้น

ตาราง 8 สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และยอดคงค้างบัตรเครดิต

	2553	2554	2555	2556	2557 Q1
ยอดสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับคงค้าง (ล้านบาท)	187,491	213,235	251,549	299,142	299,027
%YOY	-12.3	13.7	18.0	18.9	10.5
สินเชื่อผิณฑชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไป	5,359	5,847	7,491	10,920	12,141
%YOY	-17.5	9.1	28.1	45.8	42.0
ยอดคงค้างบัตรเครดิต					
ยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต(ล้านบาท)	216,427	228,903	261,553	290,425	268,907
%YOY	10.1	5.8	14.3	11.0	11.7
ยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไป	4,513	4,895	5,054	6,638	7,324
%YOY	-10.5	8.5	3.2	31.3	36.4

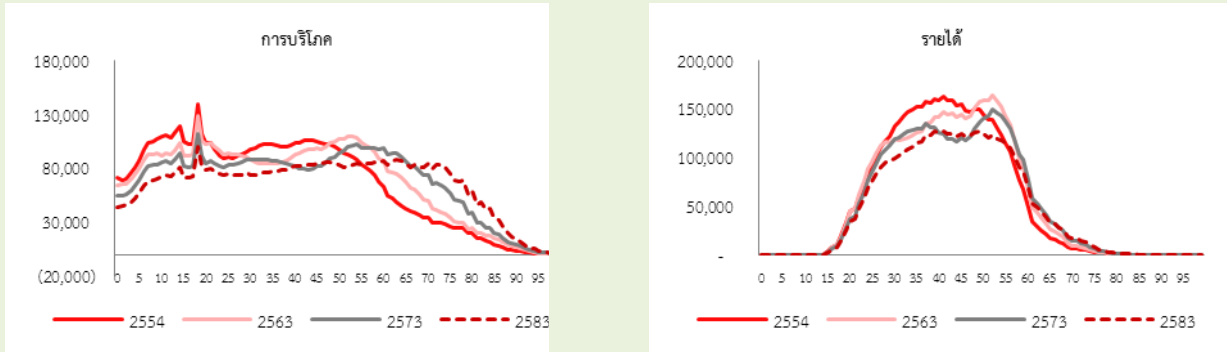
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

บัญชีกระแสการโอนประชาชาติ: เครื่องมือวิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทย

บัญชีกระแสการโอนประชาชาติ (National Transfer Account: NTA) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์กระแสการถ่ายโอน รายได้ ทรัพย์สิน ระหว่างช่วงวัย ทั้งการถ่ายโอนจากรัฐ และภาคครัวเรือน โดยมีหลักสำคัญคือ การผนวกมิติด้านอายุของประชากรเข้ากับบัญชีรายได้ประชาชาติ สำหรับประเทศไทยได้เริ่มการพัฒนาการวิเคราะห์ NTA ตั้งแต่ปี 2549 โดยมี รศ.ดร. มัทนา พานิชรัมย์ และคณะนักวิจัยได้จัดทำบัญชีกระแสการโอนประชาชาติ ในระหว่างปี 2547-2549 และ 2552 ขึ้น ซึ่งต่อมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของ NTA ในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรจึงได้จัดทำ NTA ปี 2554 ขึ้น ซึ่งมีผลการศึกษาที่สำคัญคือ

1. ช่วงวัยแรงงาน (25-59 ปี) เป็นช่วงวัยเดียวที่มีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย โดยในปี 2554 วัยแรงงาน (25-59 ปี) มีรายได้ส่วนที่เกินดุล 40,085 บาทต่อคน ขณะที่วัยเด็ก (0-14 ปี) และวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ขาดดุลรายได้เฉลี่ย 96,006 บาทต่อคน และ 67,143 บาทต่อคน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ารายได้ที่เกินดุลในวัยแรงงานไม่สามารถชดเชยหรือปิดส่วนขาดดุลรายได้
2. การขาดดุลรายได้ในช่วงวัยเด็กแรกเกิดจนถึง 4 ปี จะถูกชดเชยโดยการถ่ายโอนจากภายในครัวเรือนเป็นหลัก ขณะที่กลุ่มประชากรวัยเรียน (5-14 ปี) จะได้รับการชดเชยผ่านเงินโอนจากภาครัฐ สำหรับประชากรผู้สูงอายุรายได้จากสินทรัพย์ถือเป็นรายได้หลักในการชดเชยการขาดดุล
3. แม้ว่าผู้สูงอายุไทยมีการบริโภคเฉลี่ยที่สูงกว่ารายได้ หรือมีการขาดดุลทางรายได้ แต่ผู้สูงอายุก็เป็นกลุ่มสำคัญในการถ่ายโอนทรัพยากรไปเกื้อหนุนกลุ่มวัยอื่นๆ โดยเฉพาะในครัวเรือน
4. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรจากปี 2554 เป็นปี 2583 พบว่า ทำให้การบริโภค และรายได้โดยรวมลดลง โดยรายได้รวมลดลงคิดเป็นมูลค่าสูงกว่ารายจ่ายเพื่อการบริโภคซึ่งจะมีผลทำให้การขาดดุลรายได้ในภาพรวมมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และต้องถูกชดเชยโดยการโอนจากภาครัฐหรือจากทรัพย์สินมากขึ้น ทั้งนี้ ผู้สูงอายุมีการขาดดุลรายได้เพิ่มขึ้นจาก 587.6 พันล้านบาท ในปี 2554 เป็น 1,515.7 พันล้านบาทในปี 2583 หรือขาดดุลรายได้ถึง 2.6 เท่า ขณะที่ส่วนเกินทางรายได้ในวัยแรงงาน (อายุ 25-59 ปี) ลดลงจาก 1,357.2 พันล้านบาท เป็น 1,110.9 พันล้านบาท ส่งผลให้ในปี 2583 การขาดดุลทางรายได้ของประชากรทั้งหมดมีมูลค่าสูงขึ้นเป็น 1,821.4 พันล้านบาท จากปี 2554 ที่มีมูลค่าการขาดดุลทั้งหมด 1,318.5 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 502.9 พันล้านบาท

แบบแผนการบริโภคและรายได้ของประชากรไทยปี 2554 และปี 2583 (ล้านบาท)

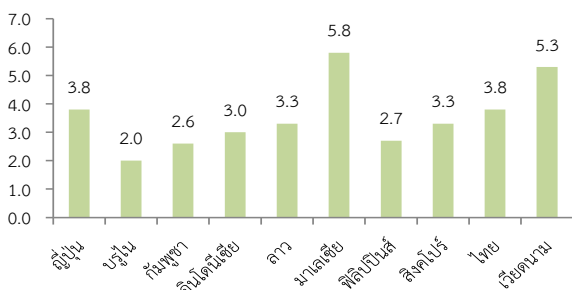
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลการศึกษาข้างต้นนำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ คือ 1) จากการขาดดุลรายได้ของวัยเด็กที่ถูกชดเชยโดยการโอนจากภาครัฐ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อให้เด็กทุกคนเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย มีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม พร้อมจะพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพเมื่อโตขึ้น และได้รับการศึกษา มีทักษะอาชีพและทักษะชีวิตที่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ 2) วัยแรงงานซึ่งเป็นวัยที่เกินดุลรายได้ จะต้องได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อให้แรงงานมีโอกาสร้างรายได้มากขึ้น ควบคู่กับการทำงานที่มีคุณค่า (Decent Work) และ 3) รมรณค์และส่งเสริมให้เกิดการออมในทุกช่วงวัย เพื่อสร้างหลักประกันรายได้ให้มีความมั่นคงสำหรับตนเองทั้งช่วงวัยแรงงานและหลังเกษียณ เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มได้ที่ social.nesdb.go.th หรือ ติดต่อสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การยกระดับพัฒนาศักยภาพคนไทยก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

แผนภาพ 4 สัดส่วนงบประมาณการศึกษาต่อ GDP

ที่มา: Global Education Digest 2012, UNESCO Institute for Statistics

ในทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษาไทยมาก โดยลงทุนด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ประมาณร้อยละ 3.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี 2553 และลงทุนด้านการศึกษาเป็นอันดับ 3 ของอาเซียน และมีสัดส่วนเท่ากับประเทศญี่ปุ่น หากยังพบประชากรไทยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 คือ 12 ปี แม้ว่าจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นจาก 7.8 ปีในปี 2548 เป็น 8 ปีในปี 2556 กลุ่มวัยแรงงาน (15-59 ปี) มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 8.6 ปีเป็น 8.9 ปี ขณะที่วัยผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 4.1 ปีเป็น 4.7 ปี หากเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนพบว่า ประชากรไทยอายุ 25 ปีขึ้นไปมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย 6.6 ปีน้อยกว่าสิงคโปร์ (10.1) มาเลเซีย (9.5) ฟิลิปปินส์ (8.9) และบรูไน (8.6)² ขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยการสอบ ONET ในปี 2552-2556 แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักไม่ถึงร้อยละ 50 แม้ว่านักเรียน

² UNDP, International Human Development Indicators

ตาราง 9 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยจำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	ปี 2548	ปี 2552	ปี 2556
15 ปีขึ้นไป	7.8	8.1	8.0
15-39 ปี	9.9	10.5	10.5
40-59 ปี	6.9	7.3	7.3
15-59 ปี	8.6	8.9	8.9
60 ปีขึ้นไป	4.1	4.4	4.7

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา คำนวณจากข้อมูลตัวอย่างของการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักรรอบที่ 3 สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 10 ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 และ ม.3 ปีการศึกษา 2552-2556

วิชาหลัก	คะแนนเฉลี่ย				
	2552	2553	2554	2555	2556
ประถมศึกษาปีที่ 6					
ภาษาไทย	38.58	31.22	50.04	45.68	45.02
สังคมศึกษา	33.90	47.07	52.22	44.22	38.31
ภาษาอังกฤษ	31.75	20.99	38.37	36.99	33.82
คณิตศาสตร์	35.88	34.85	52.40	35.77	41.95
วิทยาศาสตร์	38.67	41.56	40.82	37.46	37.40
มัธยมศึกษาปีที่ 3					
ภาษาไทย	35.35	42.80	48.11	54.48	44.25
สังคมศึกษา	39.70	40.85	42.73	47.12	39.37
ภาษาอังกฤษ	22.54	16.19	30.49	28.71	30.35
คณิตศาสตร์	26.05	24.18	32.08	26.95	25.45
วิทยาศาสตร์	29.16	29.17	32.19	35.37	37.95
มัธยมศึกษาปีที่ 6					
ภาษาไทย	46.47	42.61	41.88	47.19	49.26
สังคมศึกษา	36.00	46.51	33.39	36.27	33.02
ภาษาอังกฤษ	23.98	19.22	21.80	22.13	25.35
คณิตศาสตร์	28.56	14.99	22.73	22.73	20.48
วิทยาศาสตร์	29.04	30.90	27.90	33.10	30.48

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษในปี 2556 สูงขึ้น ตัวชี้วัดการศึกษานี้บ่งชี้ให้ไทยต้องเร่งยกระดับการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะให้พร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปลายปี 2558

การยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กไทยมีทักษะและความพร้อมในการแข่งขัน จะต้องดำเนินการในทุกด้าน ตั้งแต่การปรับเนื้อหาหลักสูตรการศึกษา และออกข้อสอบที่เน้นคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น การพัฒนาทักษะของครูให้สอนได้หลากหลาย และการประเมินวิทยฐานะครูต้องขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างความรู้ความตระหนักและเตรียมพร้อมด้านภาษาอังกฤษให้กับเยาวชนเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เด็กเยาวชน และประชาชนให้เข้าถึงองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการยกระดับความรู้วิชาพื้นฐานเพื่อการเข้าสู่การเรียนรู้วิชาชีพและการศึกษาที่สูงขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุและทุกวัยให้ได้รับการศึกษาหรือได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และมีส่วนช่วยในการผลักดันให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างเข้มแข็งต่อไปได้

ทั้งนี้ รัฐได้กำหนดยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ.2556-2558 เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย โดยเน้นการปรับปรุงหลักสูตรและการพัฒนาครู ความชัดเจนในเรื่องประชาคมอาเซียนและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ขณะเดียวกันได้เร่งเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษที่จะเป็นภาษาทางการของอาเซียนให้สามารถติดต่อสื่อสารในฐานะเป็นประชากรอาเซียนด้วยกันตั้งแต่ปี 2554 โดยการยกระดับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับ ให้ทุกโรงเรียนจัดห้องเรียนภาษาอังกฤษเน้นสื่อสารใช้ประโยชน์จริงอย่างเข้มข้น พร้อมกับการพัฒนาและสร้างครูสอนภาษาอังกฤษ จัดหาครูต่างชาติ/ครูเจ้าของภาษามาสอนเพื่อพัฒนาครูและนักเรียน โดยได้รับความช่วยเหลือจาก British Council ในการจ้างครูสอนภาษาอังกฤษ 2,000 คน รวมทั้งการกำหนดโรงเรียนนำร่อง 50 แห่งที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนในวิชาสามัญซึ่งต้องควบคู่ไปกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาจีน ที่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์แนบแน่น และภาษาประเทศเพื่อนบ้าน 1 ภาษา พร้อมกับเข้าใจถึงวัฒนธรรม ประเพณี ของแต่ละประเทศ เพื่อเป็นหนึ่งเดียวกันในประชาคมอาเซียนที่มีประชากรรวมกันประมาณ 610 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 8.56 ของประชากรทั้งโลก

นอกจากนี้ สถานศึกษาระดับอำเภอควรจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ผู้สูงอายุอย่างหลากหลาย เช่น การจัดมุมความรู้ในห้องสมุด การอำนวยความสะดวกในการแสวงหาความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุกับ

ครอบครัวและชุมชนอย่างมีความสุข การจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้สูงอายุ การเผยแพร่ความรู้ผ่านหอกระจายข่าว นิทรรศการหรือป้ายประกาศ รวมถึงการเร่งพัฒนาการให้ความรู้และทักษะแก่แรงงานไทยให้มีความสามารถในการแข่งขันกับแรงงานของประเทศเพื่อนบ้านเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเป็นการรักษาฐานการทำงานในประเทศและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรืออย่างน้อยก็คงเดิม

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลง แต่ต้องเฝ้าระวังโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ

ในไตรมาสแรกของปี 2557 มีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 104,317 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ผ่านมาร้อยละ 32.0 โดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ และปอดอักเสบ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 224.3 และร้อยละ 34.3 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสแรกปี 2556 พบว่า ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลงร้อยละ 3.9 โดยเฉพาะโรคไข้เลือดออกลดลงถึงร้อยละ 78.3 ซึ่งเข้าสู่ภาวะปกติจากที่มีการแพร่ระบาดอย่างหนักในปีที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งเนื่องจากการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเป็นการลดลงตามฤดูกาล ขณะที่ผู้ป่วยโรคปอดอักเสบและไข้หวัดใหญ่มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยผู้ป่วยโรคปอดอักเสบมีจำนวน 58,963 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 และผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่มีจำนวน 28,359 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 63.2 ส่วนหนึ่งเนื่องจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด ประกอบกับอาการเริ่มต้นของผู้ป่วยไม่รุนแรงนัก ทำให้ขาดความตระหนักในการเข้ารับการรักษา การป้องกันโรคทำได้โดยหลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในที่แออัด ล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ ส่วนผู้ที่ป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่แล้ว ควรสวมหน้ากากอนามัย หรือใช้ผ้าเช็ดหน้าปิดปาก ปิดจมูก เวลาไอ หรือจาม งดการเดินทาง หยุดเรียน หยุดงาน จนกว่าจะหายเป็นปกติ นอกจากนี้ ภาครัฐยังมีนโยบายในการป้องกันด้วยการเข้าไปปลูกฝังจิตสำนึกการป้องกันไข้หวัดในเด็กเล็กในโรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเองเพื่อป้องกันโรค

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ดังนี้

1) การระบาดของโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ ได้แก่ โรคอุจจาระร่วง อาหารเป็นพิษ บิด ไทฟอยด์ ไวรัสตับอักเสบบีและอีหิวตโรค จากข้อมูลของสำนักโรคติดต่อฯ พบว่าในช่วงไตรมาสแรกของปี 2557 มีผู้ป่วยโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ 371,491 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 10.5 เป็นการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงร้อยละ 12.4 และผู้ป่วยโรคไวรัสตับอักเสบบีร้อยละ 7.3 ทั้งนี้ ณ วันที่ 19 พฤษภาคม 2557 พบผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วง 443,875 ราย มีผู้เสียชีวิต 4 ราย การป้องกันโรคทำได้โดยการปฏิบัติตนที่ถูกสุขลักษณะ ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนปรุงหรือรับประทานอาหารและภายหลังการขับถ่าย เลือกรับประทานอาหารที่สะอาด

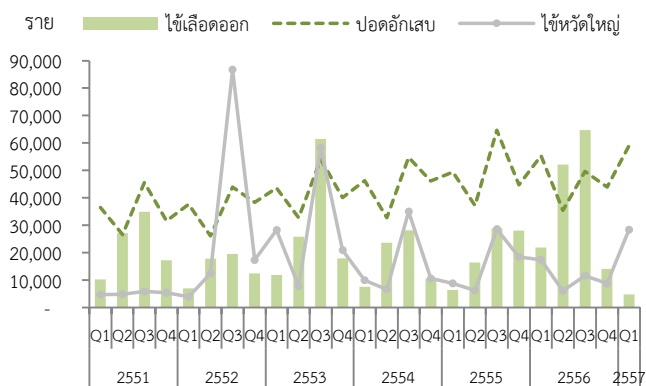
ตาราง 11 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง

(หน่วย : ราย)

โรคเฝ้าระวัง	2556				2557	(%YOY)
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/57
ปอดอักเสบ	55,277	35,374	49,577	43,919	58,963	6.7
ไข้เลือดออก	21,879	52,131	64,734	14,024	4,757	-78.3
มือ เท้า ปาก	9,624	8,872	17,942	9,415	9,294	-3.4
ไข้หวัดใหญ่	17,372	6,084	11,591	8,744	28,359	63.2
บิด	2,679	2,708	2,441	1,597	2,081	-22.3
หัด	937	793	619	293	330	-64.8
อีหิว	634	626	963	824	360	-43.2
ไข้สมองอักเสบ	182	187	177	178	167	-8.2
อีหิวตโรค	4	1	1	2	1	-75.0
ไข้กาฬหลังแอ่น	3	3	2	7	3	0
พิษสุนัขบ้า	1	3	2	0	2	100.0
รวม	108,592	106,782	148,049	79,003	104,317	-3.9
อัตราต่อประชากรแสนคน	169.5	166.6	231.1	123.3	162.8	

ที่มา: สำนักโรคติดต่อฯ กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 5 จำนวนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ ไข้หวัดใหญ่ และไข้เลือดออก

ที่มา: สำนักโรคติดต่อฯ กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 12 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ

	2556				2557	%YOY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/57
อุจจาระร่วง	297,462	310,488	215,223	218,758	334,435	12.4
อาหารเป็นพิษ	35,128	36,931	35,610	24,201	34,446	-1.9
บิด	2,733	2,710	2,465	1,678	2,081	-23.9
ไทฟอยด์	737	569	794	505	425	-42.3
อหิวาตก	4	1	1	2	1	-75.0
ไวรัสตับอักเสบบ	96	92	95	84	103	7.3
รวม	336,160	350,791	254,188	245,228	371,491	10.5

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

การปฐมพยาบาลผู้จมน้ำ

ขั้นตอนการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง	ข้อห้าม
- โทรศัพท์แจ้งที่หมายเลข 1669 หรือหน่วยพยาบาลใกล้เคียงโดยเร็วที่สุด - จับผู้จมน้ำนอนบนพื้นราบแห้งและแข็ง - ตรวจสอบว่ารู้สึกตัวหรือไม่ โดยใช้มือ 2 ข้างจับไหล่เข่า พร้อมเรียกดังๆ - กรณีรู้สึกตัว: เช็ดตัวให้แห้ง เปลี่ยนเสื้อผ้าและห่มผ้าเพื่อให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย และนำส่งโรงพยาบาล - กรณีไม่รู้สึกตัว - ช่วยหายใจ ด้วยการเปิดทางเดินหายใจ โดยการกดหน้าผาก เขยคาง แล้วเป่าปากโดยวางปากครอบปากผู้ป่วย บีบจมูก เป่าลมเข้าให้หน้าอกผู้ป่วยยกขึ้น (เป่าปาก 2 ครั้ง) - กดนวดหัวใจ ด้วยการวางสันมือขนานกับแนวกึ่งกลางหน้าอก ประสานมือ แขนตั้งฉาก กดหน้าอกให้ยุบประมาณ 1-1.5 นิ้ว ความเร็ว 100 ครั้ง/นาที จำนวน 30 ครั้ง สลับกับการเป่าปาก 2 ครั้ง ทำไปจนกว่าผู้ประสบภัยจะรู้สึกตัวและหายใจเองได้ - ถ้าผู้ป่วยหายใจได้แล้ว จัดผู้ป่วยนอนตะแคงข้าง ศีรษะหงายไปข้างหลังเพื่อให้น้ำไหลออกทางปาก ใช้ผ้าห่มคลุมผู้ป่วยเพื่อให้เกิดความอบอุ่น งดน้ำและอาหาร แล้วนำส่งโรงพยาบาลทุกรายไม่ว่าจะมีอาการหนักเบาเพียงใด	ห้ามจับผู้จมน้ำพาดป่า/กตท้องเพื่อกระแทกเอาน้ำออก หรือจับห้อยหัวและเข่าเพื่อเอาน้ำออก เพราะจะทำให้เอาเจียนและอาจทำให้สำลัก และจะทำให้การช่วยเหลือช้าลงไปอีก ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้จมน้ำขาดอากาศหายใจนานยิ่งขึ้น

ปรุงสุกใหม่ๆ ใช้ช้อนกลาง และดื่มน้ำที่สะอาด เนื่องจากสภาพอากาศที่ร้อนชื้นเหมาะกับการเจริญเติบโตของเชื้อโรคที่ปนเปื้อนในอาหารและน้ำ นอกจากนี้ ยังต้องระวังการเกิดภาวะลมแดดในสภาพอากาศที่ร้อนจัด ซึ่งอาจทำให้หมดสติ พุดจาสับสนหรือชัก และหากไม่ได้รับการรักษาที่ทันท่วงทีสามารถทำให้เกิดโรคตับและไตวาย หรืออาจเสียชีวิตได้

2) การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2012 จากข้อมูลศูนย์ป้องกันควบคุมโรคแห่งยุโรป ณ วันที่ 6 พฤษภาคม 2557 พบผู้ป่วย 495 ราย เสียชีวิต 141 ราย โดยเฉพาะในเดือนเมษายน 2557 มีรายงานผู้ป่วยสูงถึง 288 ราย สำหรับประเทศไทยมีรายงานผู้ป่วยเข้าข่ายเฝ้าระวังรวม 17 ราย แต่จากผลการตรวจยังไม่พบผู้ติดเชื้อ อย่างไรก็ตาม ยังมีความเสี่ยงในผู้ที่เดินทางไปประเทศแถบตะวันออกกลาง โดยเฉพาะผู้ป่วยเบาหวาน ปอดอักเสบ ไตวาย และผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ หากมีอาการคล้ายไข้หวัดควรรีบไปพบแพทย์พร้อมแจ้งประวัติการเดินทางไปต่างประเทศ สำหรับกระทรวงสาธารณสุขได้มีการเตรียมความพร้อมในการเฝ้าระวังผู้ป่วยอย่างเข้มข้น ทั้งการตรวจค้นหาผู้ป่วยที่ติดเชื้อในระยะเริ่มต้น การซักซ้อมความเข้าใจระบบการส่งต่อผู้ป่วยให้ได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที และเตรียมระบบการป้องกันการติดเชื้อภายในโรงพยาบาลให้ได้มาตรฐาน

3) การจมน้ำ สาเหตุการเสียชีวิตอันดับหนึ่งของเด็กไทย ส่วนหนึ่งเนื่องจากเด็กส่วนใหญ่ว่ายน้ำไม่เป็น ผลสำรวจการว่ายน้ำเป็นของเด็กไทยอายุ 5-14 ปี ของกรมควบคุมโรค พบว่าในปี 2556 เด็กไทยช่วงอายุดังกล่าว ซึ่งมีจำนวนกว่า 8 ล้านคน ว่ายน้ำเป็นเพียงร้อยละ 23.7 หรือประมาณ 2 ล้านคน และในจำนวนนี้สามารถว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดได้เพียงร้อยละ 4.4 เท่านั้น ทำให้เด็กที่จมน้ำส่วนใหญ่ต้องเสียชีวิต และจากข้อมูลการเสียชีวิตจากการจมน้ำ³ ตั้งแต่ พ.ศ. 2545-2556 พบว่ามีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จมน้ำเสียชีวิตทั้งหมด 15,495 คน เฉลี่ยปีละ 1,291 คน หรือวันละเกือบ 4 คน โดยเฉพาะในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม เป็นช่วงปิดภาคการศึกษาและช่วงฤดูร้อน มีเด็กจมน้ำเสียชีวิตมากที่สุดเฉลี่ยสูงถึง 442 คนต่อปี การป้องกันและช่วยเหลือเด็กจมน้ำสามารถทำได้โดยการจัดให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด พร้อมทั้งวิธีการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นที่ถูกต้อง ผู้ปกครองก็ต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ชุมชนก็ควรมีการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่เด็ก เช่น ปักป้ายเตือน บอกระดับความลึกของน้ำ จัดให้มีอุปกรณ์ช่วยเหลือคนตกน้ำที่หาได้ง่ายในชุมชนไว้บริเวณแหล่งน้ำเสี่ยง เป็นต้น ขณะที่ภาครัฐก็ต้องให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ถูกต้อง ที่ได้ดำเนินการแล้ว เช่น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำโครงการว่ายน้ำเพื่อชีวิต เปิดสอนว่ายน้ำให้กับนักเรียนเป็นเวลา 4 สัปดาห์

³ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง และมีภาวะทุพพลภาพเพิ่มขึ้นตามวัยที่เพิ่มขึ้น

จากผลการสำรวจสุขภาพผู้สูงอายุไทยปี 2556 โดยกรมอนามัยร่วมกับโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)⁴ พบว่า ผู้สูงอายุไทยร้อยละ 26 มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์⁵ แต่มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ส่วนที่เหลือร้อยละ 95 เจ็บป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุด ร้อยละ 41 เบาหวานร้อยละ 18 ข้อเสื่อมร้อยละ 9 พิกการร้อยละ 6 ซึมเศร้าร้อยละ 1 และผู้ปวยนอนติดเตียงร้อยละ 1 สอดคล้องกับอัตราป่วยของผู้ป่วยในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปของกระทรวงสาธารณสุขที่พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ได้แก่ ความดันโลหิตสูงและเบาหวานมากที่สุด ในอัตรา 8,957.5 รายต่อประชากรแสนคน และ 5,331.5 รายต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ

ทั้งนี้ ยังมีผู้สูงอายุอีกจำนวนมากที่ไม่รู้ตัวว่าป่วยเป็นโรคเรื้อรังในระยะต้นเนื่องจากยังไม่แสดงอาการ ซึ่งอาจนำไปสู่โรคแทรกซ้อนที่รุนแรงและเสียชีวิตได้ เช่น โรคไตวาย โรคหัวใจ และโรคหลอดเลือดสมอง (อัมพาต/อัมพฤกษ์) เป็นต้น ในปี 2556 พบว่ามีผู้สูงอายุถึงร้อยละ 18 มีโรคแทรกซ้อนจากเบาหวาน และร้อยละ 13 มีโรคแทรกซ้อนจากความดันโลหิตสูง นอกจากนี้ การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังในผู้สูงอายุยังนำมาซึ่งภาวะทุพพลภาพ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง โดยจะพบมากยิ่งขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้นเมื่ออายุเพิ่มสูงขึ้น

การป้องกันและแก้ไขปัญหสุขภาพในผู้สูงอายุควรเป็นไปในเชิงรุกนอกสถานพยาบาลเน้นบทบาทครอบครัวและชุมชนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้บริโภคให้ถูกต้อง และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงและโอกาสในการเป็นโรคเรื้อรัง ขณะที่ภาครัฐก็ควรพัฒนาระบบการคัดกรองโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวานอย่างถ้วนหน้าและมีคุณภาพเพื่อลดปัญหาโรคแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้น

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง ขณะที่รายจ่ายการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ในไตรมาสแรกของปี 2557 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมูลค่า 36,030 ล้านบาท ลดลงจากไตรมาสที่ผ่านมาร้อยละ 11.1 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรี่ยังมีมูลค่า 5,490 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ผ่านมาร้อยละ 16

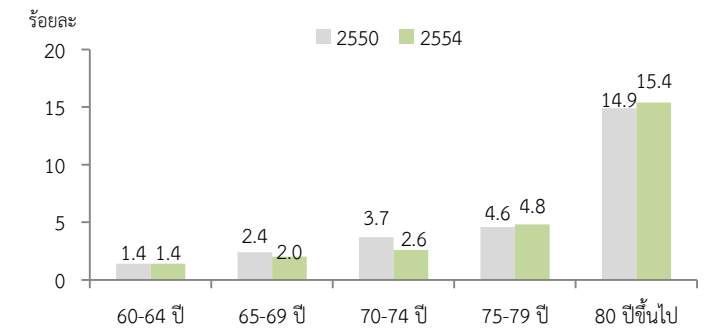
เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสแรกปี 2556 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงร้อยละ 7.8 ส่วนหนึ่งเป็นผล

ตาราง 13 10 ลำดับแรกอัตราป่วยของผู้ป่วยในต่อประชากร 100,000 คน กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป พ.ศ. 2555

ลำดับ	กลุ่มโรค	รวม	ชาย	หญิง
1	โรคความดันโลหิตสูง	8,957.5	8,207.1	9,558.2
2	โรคเบาหวาน	5,331.5	4,240.3	6,205.1
3	โรคไตวาย	4,060.5	4,334.3	3,841.3
4	โรคเรื้อรังของทางเดินหายใจส่วนล่าง	2,945.9	4,292.9	1,867.4
5	โรคหัวใจขาดเลือด	2,581.1	2,943.3	2,291.1
6	โรคความผิดปกติที่แก้วตา	2,182.3	1,959.4	2,360.7
7	โรคไขข้ออักเสบและปวดบวม	2,023.9	2,380.9	1,738.1
8	โรคหลอดเลือดสมอง	1,990.6	2,337.0	1,713.2
9	โรคของหลอดอาหาร กระเพาะอาหาร และลำไส้เล็กส่วนต้น	1,551.3	1,554.3	1,548.9
10	โรคติดเชื้อที่ลำไส้	1,541.7	1,261.2	1,766.3

หมายเหตุ : ฐานข้อมูลผู้ป่วยใน หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)
ฐานข้อมูลผู้ป่วยใน สวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการและครอบครัว กรมบัญชีกลาง โดยสำนักงานกลาง สารสนเทศบริการสุขภาพ(สภส.)
ที่มา: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 6 ร้อยละของประชากรสูงอายุที่มีข้อจำกัดในการทำกิจวัตรประจำวัน (ภาวะทุพพลภาพ)

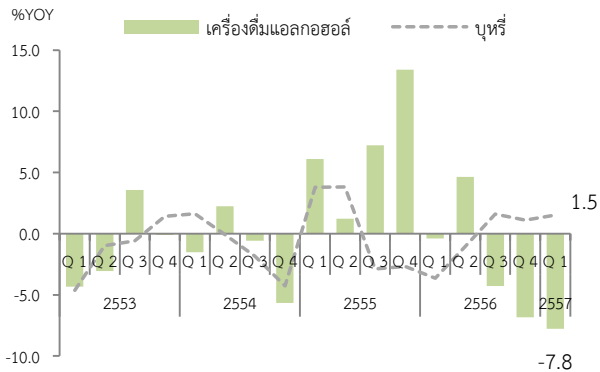

ที่มา: การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ

⁴ เป็นโครงการภายใต้แผนงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและผู้พิการ โดยสำรวจผู้สูงอายุจำนวน 13,642 คน จาก 28 จังหวัดซึ่งเป็นตัวแทนครอบคลุมทั้ง 12 เครือข่ายบริการสุขภาพ และสำรวจระบบการให้บริการของสถานพยาบาลในพื้นที่ที่สำรวจภาวะผู้สูงอายุจำนวน 181 แห่ง

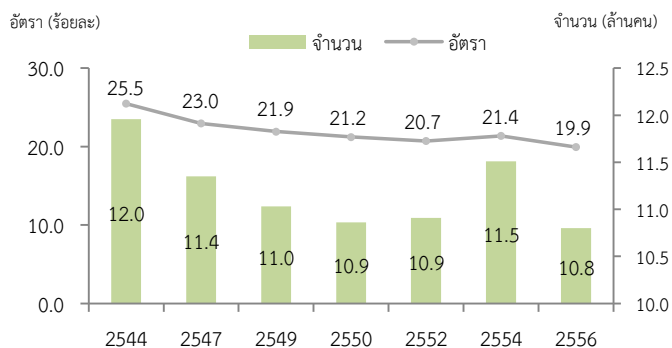
⁵ พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ได้แก่ ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดื่มน้ำวันละ 8 แก้ว ทานผักสด/ผลไม้สด และออกกำลังกายเป็นประจำ

แผนภาพ 7 การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพ 8 จำนวนและอัตราการสูบบุหรี่ของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2544, 2547, 2550, 2554 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556

ตาราง 14 ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่เคยได้รับควันบุหรี่มือสองในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

สถานที่	2552	2554
สถานที่ทำงาน	27.2	30.5
ขนส่งสาธารณะ	21.6	25.6
สถานบันเทิง	55.6	68.4
ตลาดสดหรือตลาดนัด	69.3	68.8
บ้าน	33.2	36.0

ที่มา: การสำรวจการบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลก ปี 2554

จากการดำเนินมาตรการควบคุมและป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับครัวเรือนชะลอการใช้จ่ายลงตามภาวะเศรษฐกิจ สอดคล้องกับปริมาณการผลิตและการจำหน่ายเบียร์ที่ลดลง ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรืเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 ส่วนหนึ่งเนื่องจากการเพิ่มภาษีสรรพสามิตบุหรืตั้งแต่ช่วงไตรมาสสาม ปี 2555 ทำให้ฐานการบริโภคในช่วงปี 2556 ต่ำลง

จำนวนผู้สูบบุหรืมีแนวโน้มลดลง แต่เยาวชนยังเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ง่ายขึ้น

จากรายงานสถานการณ์การบริโภคยาสูบในประเทศไทยของสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค พบว่า จำนวนผู้สูบบุหรืมีแนวโน้มลดลงจาก 11.5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 21.4 ในปี 2554 เป็น 10.8 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.9 ในปี 2556 จำแนกเป็นเพศชาย 10.2 ล้านคน และเพศหญิง 0.6 ล้านคน และเมื่อพิจารณาในกลุ่มเยาวชนอายุ 15-18 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอัตราการสูบบุหรืเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2544-2554 พบว่ามีอัตราการสูบบุหรืลดลงจากร้อยละ 9.2 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 8.4 ในปี 2556

แม้ว่าอัตราการสูบบุหรืในภาพรวมทั้งประเทศจะมีแนวโน้มลดลง แต่ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังดังนี้

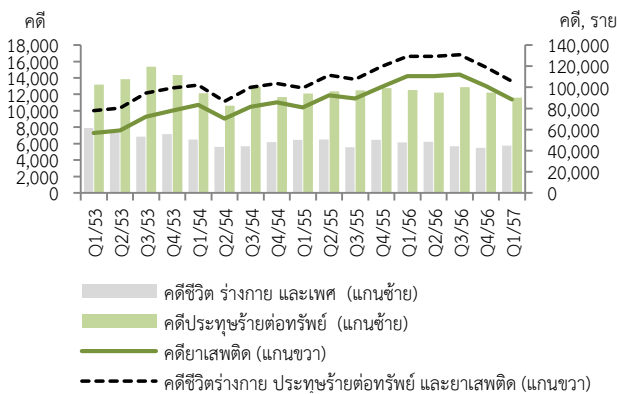
1) เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ยังเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ง่ายขึ้น โดยยังคงเข้าถึงและซื้อบุหรืแบบแบ่งมวนได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 84.3 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 88.3 ในปี 2556 โดยสามารถซื้อบุหรืได้จากร้านขายของชำมากที่สุดถึงร้อยละ 97.7 และยังพบว่าเยาวชนสามารถสังเกตเห็นการโฆษณา ณ จุดขาย และสังเกตเห็นกลยุทธ์การตลาดของอุตสาหกรรมยาสูบรูปแบบต่างๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องเฝ้าระวังบุหรืไฟฟ้าซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่นและมีจำหน่ายแพร่หลายในโซเชียลเน็ตเวิร์ก โดยมีการโฆษณาว่าไม่มีสารนิโคติน สูบง่าย หอม มีส่วนผสมของวิตามินพร้อมกลิ่นและรสผลไม้ ทั้งที่มีความเสี่ยงเป็นโรคมะเร็งไม่ต่างจากบุหรืปกติ มีราคาแพงกว่า และผู้ใช้เพื่อเลิกบุหรือาจติดหนักกว่าเดิม

2) อัตราจากควันบุหรืมือสองและมือสาม การสูบบุหรืนอกจากจะเป็นอันตรายต่อผู้สูบแล้ว ยังเป็นอันตรายต่อผู้ใกล้ชิดทั้งควันบุหรืมือสองที่ผู้สูบพ่นหรือหายใจออกมา และควันบุหรืมือสามที่ตกค้างอยู่ตามสิ่งต่างๆ ในสถานที่ที่มีการสูบบุหรืแม้ผู้สูบจะไม่ได้อยู่ในสถานที่นั้นแล้วก็ตาม จากผลการสำรวจการบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลกปี 2554 พบว่า คนไทยได้รับควันบุหรืมือสองเพิ่มขึ้นทั้งจากสถานที่สาธารณะและที่บ้านของตนเอง โดยตลาดสดหรือตลาดนัดเป็นสถานที่ที่ประชาชนได้รับควันบุหรืมือสองสูงสุด และมีผลการวิจัย⁶ ที่พบว่าฝุ่นและพื้นผิวภายในที่พักอาศัยของผู้สูบบุหรืมีการปนเปื้อนของนิโคตินเป็นปริมาณสูงกว่าที่พักอาศัยของผู้ที่

⁶ ผลวิจัยของ San Diego State University อ้างอิงจากเอกสารการประชุมวิชาการบุหรืกับสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2555 โดย รศ.ดร.นิภาพรณ กังสกุลนิติ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คว้นบุหรืมือหนึ่ง	คือ คว้นบุหรืที่ผู้สูบดูดเข้าไปในร่างกาย
คว้นบุหรืมือสอง	คือ คว้นที่คละคลั่งจากบุหรืที่เผาไหม้ และคว้นที่ผู้สูบพ่นหรือหายใจออกมา
คว้นบุหรืมือสาม	คือ อนุภาคละอองไอสารเคมีที่เป็นพิษจากคว้นบุหรืที่ตกค้างเกาะติดอยู่ตามสิ่งต่างๆ ในสถานที่ที่มีการสูบบุหรื แม้บุหรืจะดับไปแล้วก็ตาม ซึ่งรู้สึกได้จากกลิ่นที่ยังอบอวลอยู่ในห้องหรือจากตัวผู้สูบเอง

แผนภาพ 9 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิตร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาสปี 2553–2557

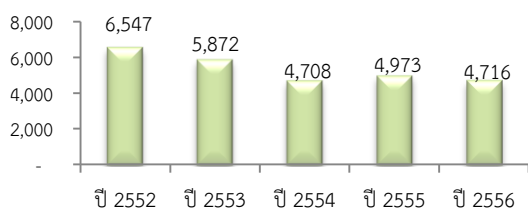
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 เมษายน 2557)

ตาราง 15 สถิติคดีอาญาทั่วประเทศรายไตรมาสปี 2556-2557

ประเภทคดีอาญา	Q4/56			Q1/57		
	รับแจ้ง	จับกุม	จับ (ร้อยละ)	รับแจ้ง	จับกุม	จับ (ร้อยละ)
คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	5,507	3,013	54.7	5,763	3,391	58.8
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	12,227	5,477	44.8	11,587	5,320	45.9

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 เมษายน 2557)

แผนภาพ 10 สถิติคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ปี 2552–2556

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 เมษายน 2557)

ไม่สูบบุหรี่ และผู้อาศัยใหม่ที่ย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านของผู้ที่สูบบุหรี่จะมีระดับของนิโคตินบนนิ้วในปริมาณสูงกว่าผู้ที่อาศัยในบ้านที่ไม่มีการสูบบุหรี่มาก่อนเลย 7-8 เท่า โดยร้อยละ 90 ของนิโคตินจากคว้นบุหรืจะยังคงอยู่ในพื้นผิวห้องแม้ว่าจะไม่มีการสูบแล้ว ทำให้ผู้ที่เข้าไปในห้องสามารถได้รับสารนิโคตินจากมือที่ไปสัมผัสสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเล็กๆ จะมีโอกาสได้รับคว้นบุหรืมือสามมากที่สุด เพราะสามารถซึมซับฝุ่นละอองได้มากกว่าผู้ใหญ่ถึง 2 เท่า เนื่องจากเด็กหายใจเร็วกว่าและอยู่ใกล้กับพื้นผิวสิ่งของต่างๆ มากกว่า

สำหรับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา นั้น ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพกับร้านค้าที่จำหน่ายบุหรืแก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี และมีการขายบุหรืแบบแบ่งมวนเนื่องจากทำให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงสินค้าราคาถูกและง่ายต่อการตัดสินใจซื้อ และควรมีการห้ามโฆษณา ส่งเสริมการขาย และการอุปถัมภ์โดยอุตสาหกรรมยาสูบอย่างจริงจัง เพื่อลดการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณาส่งเสริมการขายยาสูบในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการจัดการกับช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์บุหรืประเภทอื่นที่มีแนวโน้มอันตรายมากกว่าอย่างเอาใจจริงเอาใจขณะเดียวกันก็ต้องบังคับใช้กฎหมายการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรือย่างเข้มงวด ทั้งการกำหนดเขตสูบบุหรืและเขตปลอดบุหรือย่างชัดเจน และจัดกิจกรรมรณรงค์บ้านปลอดบุหรือย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันเด็กจากอันตรายของคว้นบุหรืและสร้างค่านิยมการไม่สูบบุหรืให้เกิดขึ้นในสังคม

คดีอาญาโดยรวมลดลง ขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศเพิ่มขึ้น

คดีอาญารวมลดลงในไตรมาสหนึ่งของปี 2557 มีการรับแจ้ง 105,748 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 18.1 และ 11.1 คดียาเสพติดมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 83.6 ของคดีอาญารวม โดยรับแจ้ง 88,398 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 และไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 20.1 และ 12.6 ตามลำดับ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 11,587 คดี ลดลงทั้งจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 และไตรมาสก่อนหน้า ร้อยละ 7.4 และ 5.2 ตามลำดับ สำหรับคดีชีวิตร่างกายและเพศมีจำนวน 5,763 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 6.1 แต่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 4.6

ขณะที่คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ⁷ ปรากฏให้เห็นเป็นข่าวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว อันทำให้สังคมไทยเกิดอาชญากรรมประเภทต่างๆ มากมาย รวมทั้งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ที่นับวันจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ภาวะการเก็บกอดที่นำไปสู่การ

⁷ ประเภทข้อหา “คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ” ประกอบด้วยความผิดคือ คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ (ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ และไม่ได้รับบาดเจ็บ) ลักพาเรียกค่าไถ่ วางเพลิง

ในต่างประเทศโดยเฉพาะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการศึกษาและเก็บสถิติที่น่าสนใจของกรณีแม่ฆ่าพ่อแม่ไว้ค่อนข้างมากและเป็นระบบ ตัวอย่างที่น่ามานี้เป็นการศึกษาในช่วงปี 1977-1986 ของ Kathleen M. Heide พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วจะมีพ่อแม่ผู้ปกครองมากกว่า 300 รายต่อปีที่เสียชีวิตจากการถูกลูกฆาตกรรม สถิติพบว่า ฆาตกรที่ฆ่าพ่อแม่ แทบทั้งหมดมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น ตามทฤษฎีการพัฒนาการทางอารมณ์แล้ว วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ มีความหุนหันพลันแล่นและความก้าวร้าวสูงที่สุด และพบว่าฆาตกรมักจะอยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลา ปลอยปลัะเล่ย์ให้ใช้ชีวิตตามลำพัง

ชนิดของฆาตกรฆ่าพ่อแม่ พบได้ในเด็ก 3 กลุ่ม ต่อไปนี้

1. เด็กที่ถูกทารุณกรรม/ถูกบีบบังคับให้รู้สึกไร้ทางออก เป็นชนิดที่เจอได้บ่อยที่สุด ประมาณร้อยละ 90 เด็กกลุ่มนี้ใช้การฆ่าเพื่อเป็นกฎแห่งสำหรับหนีไปจากสถานการณ์ที่กดดันยากจะรับไหว การฆ่าอาจเป็นทางออกทางเดียวที่ฆาตกรมองเห็น ณ จุดนั้น หลังเหตุการณ์เด็กกลุ่มนี้จะรู้สึกผิดต่อสิ่งที่ได้ทำลงไป ส่วนหนึ่งจำเหตุการณ์ ณ ช่วงเวลาที่ฆ่าไม่ได้

2. เด็กที่มีปัญหาทางจิตเวชชนิดรุนแรง อาจมีประวัติการรักษาด้วยโรคทางจิตเวชมาก่อน หรือตรวจพบว่ามีการรับรู้ความเป็นจริงที่ผิดปกติดังไป

3. เด็กที่มีแนวโน้มความผิดปกติของบุคลิกภาพชนิดต่อต้านสังคม (Antisocial Personality) สูญเสียความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในศีลธรรม ไม่เห็นคุณค่าของชีวิต มักมีพฤติกรรมเกเรทำผิดซ้ำๆ เช่น ทำร้ายสัตว์ ทำลายสิ่งของ เล่นการพนัน ลักขโมย เป็นฆาตกรที่ฆ่าโดยที่อาจจะไม่มีเหตุผลใดๆ เลย หรือทำไปเพียงเพราะตนเองไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการจากพ่อแม่เท่านั้น

ลักษณะของเด็กที่ฆ่าพ่อแม่ มีนักจิตวิทยาทางด้านอาชญากรรมพยายามที่จะวิเคราะห์หาลักษณะที่ใช้ทำนายการเป็นฆาตกรฆ่าพ่อแม่ แต่ถึงที่สุดแล้วก็ยังไม่ปัจจัยใดที่จำเพาะว่าคนๆ นั้นจะเป็นฆาตกรฆ่าพ่อแม่ได้ มีแต่เพียงลักษณะที่น่าสังเกตของเด็กที่ฆ่าพ่อแม่บางประการ มีดังนี้ มาจากบ้านที่มีการใช้ความรุนแรง (ต่อร่างกาย จิตใจ คำพูด หรือทางเพศ) เด็กเคยพยายามขอความช่วยเหลือ แต่ล้มเหลว เด็กเคยพยายามหนีหรือฆ่าตัวตาย เป็นคนไม่ค่อยมีเพื่อนฝูง สถานการณ์ภายในบ้านตึงเครียดขึ้นเรื่อยๆ เด็กรู้สึกสิ้นหวัง/ไร้ทางออกกับปัญหาที่บ้าน ไม่สามารถรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้น เด็กไม่เคยมีประวัติอาชญากรรมมาก่อน มีปืนในบ้าน พ่อ/แม่ติดสุรา มองว่าการตายเป็นการบรรเทาทุกข์

ที่มา: คลินิกสุขภาพจิตนายแพทย์เจษฎา

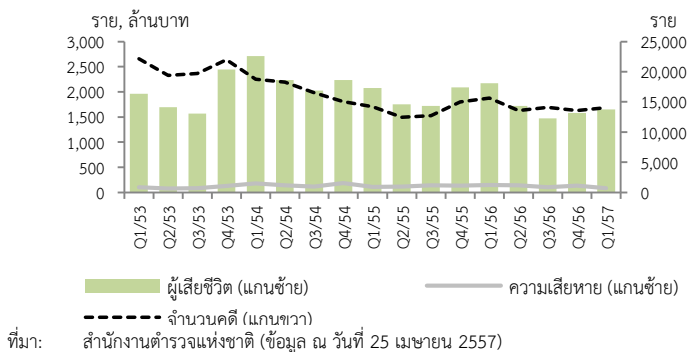
แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและรุนแรงจนนำไปสู่เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ดังเหตุการณ์สะเทือนใจลูกฆ่าพ่อแม่พี่น้องยกครัว 2 เหตุการณ์ติดกันในช่วงต้นปีที่ผ่านมา ถือได้ว่าเป็นข่าวก่อความสะเทือนใจแก่สังคมไทยเป็นอย่างยิ่งและปรากฏให้เห็นขนาดของปัญหาความรุนแรงในครอบครัวทวีสูงขึ้น สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดความอบอุ่นในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู การขาดการปลูกฝังให้ลูกรู้คุณค่าของตนเอง การยอมรับของพ่อแม่ทั้งในส่วนที่เป็นข้อดีและข้อเสียของลูก การปรับความคาดหวังในตัวลูก การฆ่าบุพการีถือเป็นเรื่องร้ายแรงทั้งทางกฎหมายและทางศีลธรรม ตามกฎหมายโดย ป.อ.มาตรา 289 ระบุว่าโทษสถานเดียวคือประหารชีวิต แต่ในทางปฏิบัติถ้าจำเลยให้การรับสารภาพ ศาลจะลดโทษขึ้นอยู่กับรับสารภาพทั้งในชั้นจับกุม ชั้นสอบสวน และชั้นศาล ศาลจะลดโทษให้กึ่งหนึ่งเหลือจำคุกตั้งแต่ 25 ปี ถึง 50 ปี กรณีลูกฆ่าพ่อแม่เพื่อหวังมรดก หากส่งฟ้องศาลเป็นคดีอาญาแล้วต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าฆ่าพ่อแม่ตายโดยเจตนาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จะต้องถูกจำกัดมิให้รับมรดกของทั้งพ่อและแม่ มรดกจึงต้องนำไปแบ่งกันตาม ป.พ.พ. มาตรา 1629 ต่อไป หากไม่มีทายาท ทรัพย์สินมรดกตกเป็นของแผ่นดินตาม ป.พ.พ. มาตรา 1753

หากกรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชน ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ได้กำหนดมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิเด็กว่าสิทธิเด็กเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน เป็นกลุ่มชนที่ต้องการการปกป้องคุ้มครองเป็นพิเศษเนื่องจากความสามารถของสภาวะทางร่างกายและสติ ปัญญาของเด็กเองที่ไม่เท่าเทียมกับผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาการและเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าต่อสังคม ในการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก จะต้องคำนึงถึงสิทธิเด็กและที่สำคัญที่สุดคือต้องยึดถือหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก ดังนั้น การแก้ไขปัญหาดังต้นเหตุคือ เด็กควรได้รับการเอาใจใส่จากครอบครัวและสังคมในการเลี้ยงดูอย่างดีที่สุด ได้รับการคุ้มครองจากการถูกเลือกปฏิบัติ ด้านการสร้างความแข็งแกร่งในครอบครัว เริ่มจากความเป็นพ่อแม่ที่มีประสิทธิภาพ เข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย รับฟังปัญหาและช่วยกันแก้ไข และเป็นต้นแบบให้ลูกๆ รักกัน ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้ลูกเห็น เพื่อสร้างความรักและความสามัคคีในครอบครัว ครอบครัวจะต้องหันกลับมาตระหนักในภัยร้ายแรงของความรุนแรงในครอบครัว หรือการมาพบจิตแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาปัญหาครอบครัว เมื่อลูกหลานของตนอยู่ในกลุ่มความผิดปกติทางอารมณ์และพฤติกรรม

การต้องเฝ้าระวังอุบัติเหตุจราจรทางบกในช่วงเทศกาลที่เพิ่มขึ้นและอุบัติเหตุจากรถโดยสารสาธารณะที่นำความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมาก

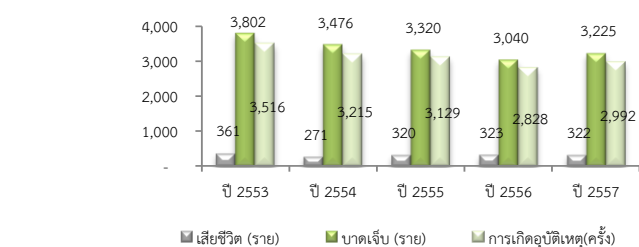
สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกในไตรมาสหนึ่งของปี 2557 ที่มีช่วงเทศกาลปีใหม่ลดลง มีการรับแจ้งคดีอุบัติเหตุจราจร 14,022 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 10.4 และเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 3.5 มีผู้เสียชีวิต

แผนภาพ 11 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก ตาย และมูลค่าความเสียหายรายไตรมาสปี 2553-2557

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 เมษายน 2557)

แผนภาพ 12 สถิติจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2553-2557

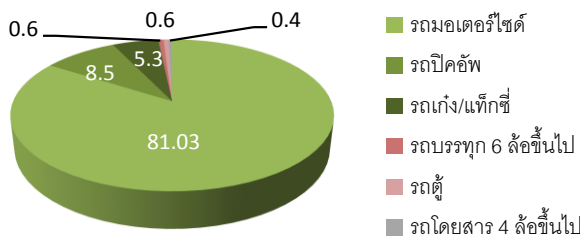
ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

ตาราง 16 จำนวนครั้งการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางถนนในช่วงเทศกาลปี 2553-2557

พ.ศ.	จำนวนการเกิดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาล (ครั้ง)		อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	
	สงกรานต์	ปีใหม่	สงกรานต์	ปีใหม่
2553-54	3,516	3,497		
2554-55	3,215	3,093	-8.6	-11.5
2555-56	3,129	3,164	-2.7	2.7
2556-57	2,828	3,174	-9.6	0.3
2557-58	2,992		5.8	

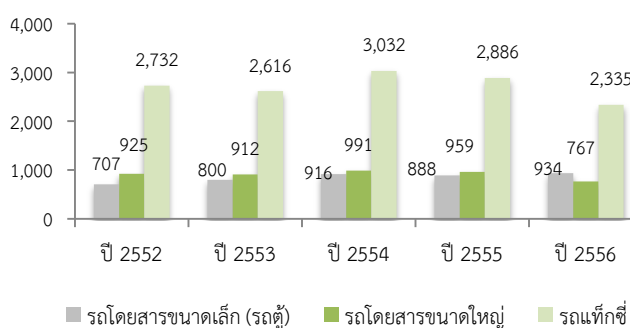
ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

แผนภาพ 13 ร้อยละของประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2557

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

แผนภาพ 14 สถิติการเกิดอุบัติเหตุตามประเภทรถโดยสารสาธารณะปี 2552-2556

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1,647 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2556 ร้อยละ 24.1 แต่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 4.4 จึงยังคงต้องให้ความสำคัญกับการเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่องและเร่งรณรงค์ลดอุบัติเหตุโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่สร้างความสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน และมีผู้บาดเจ็บจำนวนมาก

ขณะที่ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2557 ยังคงเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกเพิ่มขึ้น โดยเกิดอุบัติเหตุรวม 2,992 ครั้ง เพิ่มขึ้นจากในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2556 ร้อยละ 5.8 เสียชีวิต 322 คนลดลงร้อยละ 0.31 บาดเจ็บ 3,225 คนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.1 สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ เมาสุราร้อยละ 36.8 ขับรถเร็วเกินกำหนดร้อยละ 24.5 ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดได้แก่ รถจักรยานยนต์ร้อยละ 79.1 รถปิกอัพร้อยละ 11.4 พฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตสูงสุดได้แก่ ไม่สวมหมวกนิรภัยร้อยละ 22. ผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มวัยแรงงานร้อยละ 52.1 กลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 27.4 จึงยังต้องการการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังต่อไปโดยเฉพาะการควบคุมความเร็ว เมาแล้วขับ รวมทั้งการรณรงค์ปลูกฝังการสร้างจิตสำนึกขับขี่ปลอดภัย เพื่อลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน

ระบบรถโดยสารสาธารณะถือเป็นหัวใจหลักของการเดินทาง⁸ จากรายงานสถิติอุบัติเหตุจราจรทางบกโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติปี 2556 รถโดยสารสาธารณะเกิดอุบัติเหตุจราจรจำนวน 4,036 ครั้ง โดยแบ่งเป็นการเกิดอุบัติเหตุจากแท็กซี่ 2,335 คัน รถตู้ 934 คัน รถโดยสารขนาดใหญ่ 737 คัน และกรมการขนส่งทางบก รายงานสถิติการเกิดอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะขนาดใหญ่ประเภทต่างๆ มี 265 คัน แบ่งเป็นอุบัติเหตุจากรถโดยสารสาธารณะชั้นเดียว 198 คัน และเป็นอุบัติเหตุจากรถโดยสารสาธารณะ 2 ชั้น 67 คัน และมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะทั้งรถชั้นเดียว และรถ 2 ชั้น ถึง 151 คน และบาดเจ็บรวมถึง 1,423 คน ขณะที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค⁹ ได้รวบรวมข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะ ในช่วงปี 2554-2556 พบว่า “รถตู้สาธารณะ” มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุสูงกว่ารถโดยสารสาธารณะขนาดใหญ่ แต่อุบัติเหตุที่เกิดจากรถโดยสารสาธารณะขนาดใหญ่จะมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บมากกว่ารถตู้สาธารณะ โดยผู้บาดเจ็บจากรถโดยสารสาธารณะขนาดใหญ่สูงกว่ารถตู้ถึง 2.7 เท่า สาเหตุส่วนใหญ่มาจากคนขับที่ขับขี่ด้วยความประมาท ใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมาย

⁸ สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข., 2553) ได้รายงานถึงระบบการขนส่งผู้โดยสารสาธารณะว่า เป็นระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย จำนวนผู้ใช้บริการระบบขนส่งด้วยระบบรถโดยสารสาธารณะประจำทาง รถไฟโดยสาร และเครื่องบินโดยสาร ในปี พ.ศ. 2552 เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้นกว่า 427.45 และ 14 ล้านคน-เที่ยว ตามลำดับ และคาดว่าจะในปี พ.ศ. 2560 น่าจะมีปริมาณผู้ใช้บริการระบบรถโดยสารสาธารณะเพื่อเดินทางถึงกว่า 500 ล้านคน-เที่ยว

⁹ ผลการรวบรวมสถานการณ์ของอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะระหว่าง วันที่ 1 ตุลาคม 2554- 22 พฤศจิกายน 2556 ของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค พบว่า “รถตู้สาธารณะ” มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุ เฉลี่ยการตาย 6 ศพต่อเดือน ซึ่งหากไล่เรียงลำดับรถโดยสารสาธารณะนั้น รถแท็กซี่เฉลี่ยร้อยละ 2 รถรับส่งพนักงานร้อยละ 7 รถโดยสารระหว่างจังหวัดร้อยละ 7 รถเมล์ร้อยละ 1 รถโดยสารนำเที่ยวร้อยละ 15 รถโดยสารปรับอากาศร้อยละ 29 และรถตู้โดยสารร้อยละ 32 ส่วนใหญ่อุบัติเหตุที่เกิดจากรถตู้จะเสียชีวิตและบาดเจ็บทุกครั้งเมื่อเกิดเหตุบนผิวการจราจร

กำหนด และมักกลับในขณะที่ขับรถ ตามลำดับ ส่วนมูลเหตุสำคัญของการเสียชีวิต ได้แก่ การขาดอุปกรณ์ความปลอดภัยโดยเฉพาะอุปกรณ์พื้นฐานที่รถโดยสารสาธารณะทุกคันควรมีคือ เข็มขัดนิรภัย รวมถึงสภาพความไม่พร้อมของยานพาหนะ เช่น สภาพตัวรถ โครงสร้างที่ไม่ได้มาตรฐาน เก้าอี้และและการยึดเกาะกับตัวรถที่ไม่ดีพอ ระบบเบรก และอื่นๆ

ดังนั้น เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุในท้องถนนของรถโดยสารสาธารณะ ซึ่งแต่ละครั้งนำมาซึ่งความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก กรมการขนส่งทางบกจึงได้มีการกำหนดมาตรการเพิ่มความปลอดภัยรถโดยสารสาธารณะ¹⁰ ต้องติดตั้งเข็มขัดนิรภัย¹¹ ทุกที่นั่งตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2557 หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 50,000 บาท เพื่อให้สามารถกำกับดูแลให้ผู้โดยสารต้องคาดเข็มขัดนิรภัยในการใช้บริการรถโดยสารสาธารณะ รวมทั้งให้ผู้ประกอบการขนส่งและพนักงานขับรถกำกับดูแลให้ผู้โดยสารปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และการใช้มาตรการตรวจจับความเร็วรถตู้โดยสารสาธารณะ¹² ในส่วนของรถโดยสารสาธารณะขนาดใหญ่ ห้ามรถโดยสารสาธารณะสองชั้นขับในเส้นทางอันตราย ตรวจเข้มสมรรถนะขณะขับขึ้นทางลาดชัน ทดสอบการทรงตัวของรถโดยสารสาธารณะที่มีความสูงตั้งแต่ 3.6 เมตรขึ้นไป¹³ หากไม่ผ่านการทดสอบจะไม่สามารถจดทะเบียนหรือต่ออายุภาษีได้ และหากนำไปใช้งานจะมีความผิดตามกฎหมาย และต่อไปจะกำหนดให้พนักงานขับรถต้องผ่านใบอนุญาตชนิดที่ 1 สำหรับผู้ขับรถขนส่งผู้โดยสารไม่เกิน 20 คน ชนิดที่ 2 สำหรับขนส่งผู้โดยสารเกิน 20 คน และชนิดที่ 3 สำหรับลากจูงรถอื่น ปรับปรุงมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพผู้ขับรถโดยสาร 2 ชั้นเพิ่มเติม นอกจากนี้ ควรเพิ่มที่พักริมทาง หรือจุดพักรถ (Rest Area) ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำสะอาด ร้านอาหารอร่อยๆ เพื่อให้ผู้ขับขี่และผู้โดยสารได้มีจุดแวะพักเหนื่อย

การเสวนาเรื่อง ‘สงกรานต์’ เทศกาลเดินทาง ‘รถโดยสาร พาหนะอันตราย?’ โดย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) ได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ (pre event phase) เพื่อลดอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะ ดังนี้

1. มอบหมายให้มอศกรหลักรับผิดชอบ จัดทำแผนงานความปลอดภัยของรถโดยสารสาธารณะตลอดจนรับผิดชอบการดำเนินการตามแผนงาน และประสานงานองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการหรือสนับสนุนการดำเนินงาน
2. ทบทวน ปรับปรุงมาตรฐานด้านความแข็งแรงและความปลอดภัยของรถโดยสารสาธารณะ ให้เทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับมาตรฐานสากล
3. ทบทวนและปรับปรุง มาตรฐานของคนขับรถโดยสารสาธารณะของประเทศไทยให้เทียบเท่า หรือใกล้เคียงกับมาตรฐานสากล
4. ทบทวน และปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัยของถนนของประเทศไทย ที่จะต้องครอบคลุมรถโดยสารสาธารณะ
5. กำหนดมาตรการในการตรวจสอบให้มีการดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งในด้านรถโดยสารสาธารณะ ด้านคนขับรถโดยสาร และด้านถนน อย่างจริงจัง
6. ลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ได้ดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างจริงจัง
7. กำหนดสิทธิของผู้โดยสารและแรงจูงใจอย่างกว้างขวางให้ประชาชนในฐานะของผู้โดยสาร รถสาธารณะรู้จักและพิทักษ์สิทธิของผู้โดยสาร
8. สร้างเวทีสาธารณะนำเสนอสถานการณ์และปัญหาของรถโดยสารสาธารณะอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนัก และตื่นตัวของภาคประชาสังคม และเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดัน และแก้ปัญหาความปลอดภัยจากการใช้บริการรถโดยสารสาธารณะ

ที่มา : ระบบเพื่อลดอุบัติเหตุรถโดยสาร ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน

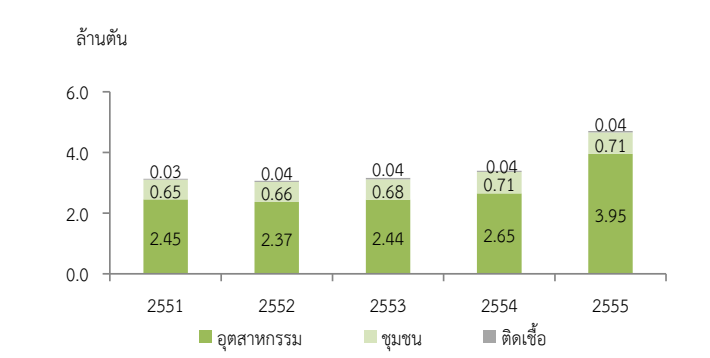
¹⁰ มาตรฐานสำคัญที่ประเทศไทยเลือกมาบังคับใช้คือ เข็มขัดนิรภัยต้องมีความแข็งแรงทั้งในส่วนของตัวเองและจุดยึด การทดสอบพื้นเอียง สำหรับรถโดยสารที่มีความสูง 3.6 เมตรขึ้นไปหรือรถโดยสาร 2 ชั้น เพื่อดูว่าระดับความเอียงที่ 30 องศา รถจะยังทรงตัวอยู่ได้หรือไม่ เป็นการเทียบเคียงการเข้าโค้งด้วยความเร็วหารถล้มในระดับความเอียง 24-25 องศา โอกาสในการตกโค้งจะค่อนข้างสูงถือว่าไม่ผ่านการทดสอบหากล้มที่ 28-29 องศา ทางกรมขนส่งทางบกจะให้ผู้ประกอบการนำกลับไปปรับปรุงช่วงล่างใหม่

¹¹ ผลการวิจัยการใช้เข็มขัดนิรภัยในประเทศไทยระบุว่าผู้ที่ไม่คาดเข็มขัดนิรภัยมีความเสี่ยงที่จะเสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุทางรถยนต์มากกว่าผู้ที่คาดเข็มขัดนิรภัยถึง 1.52 เท่า และพบว่าการคาดเข็มขัดนิรภัยสามารถช่วยลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ได้ถึงร้อยละ 34

¹² มาตรการตรวจจับความเร็วรถตู้โดยสารสาธารณะของกรมการขนส่งทางบก มี 2 แนวทาง คือ 1) ตรวจจับความเร็วโดยรถโมบายเครื่องตรวจจับความเร็วด้วยแสงเลเซอร์ ซึ่งมีรถโมบาย ทั้งหมด 4 คัน ออกดำเนินการในช่วงจันทร์ถึงวันศุกร์ ระหว่างเวลา 8.30-16.30 น. โดยตั้งจุดตรวจจับความเร็วรถตู้โดยสารสาธารณะทุกประเภท บนทางหลวงแผ่นดินสายหลัก ทางด่วนพิเศษและทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง ตามแผนปฏิบัติงานรณรงค์เพื่อลดอุบัติเหตุทางถนน 2) ระบบเทคโนโลยี RFID (Radio Frequency Identification) โดยการติด Smart tag หรือ Smart pass บนตัวรถ ตรวจจับความเร็วรถตู้โดยสารสาธารณะที่มีเส้นทางเดินรถภายในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดที่มีเส้นทางต่อเนื่อง รวมถึงเส้นทางเริ่มต้นที่สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ สิ้นสุดในจังหวัดต่างๆ ของส่วนภูมิภาค ซึ่งตรวจจับความเร็วรถที่ผ่านจุดตรวจตลอด 24 ชั่วโมง โดยจะติดตั้งเครื่องอ่าน (RFID Reader) ณ บริเวณทางเข้าออกกรุงเทพฯ ทั้งหมด 11 เส้นทาง

¹³ กรมการขนส่งทางบกทดสอบการทรงตัวของรถโดยสารสาธารณะที่มีความสูงตั้งแต่ 3.6 เมตรขึ้นไป ต้องมีเกณฑ์การทรงตัวไม่ต่ำกว่า 30 องศาในปี 2556 มีรถเข้าทดสอบ 1,250 คัน ผ่านเกณฑ์ 705 คัน ในจำนวนนี้เป็นรถโดยสารสองชั้นจำนวน 481 คัน และจากสถิติอุบัติเหตุจากการโดยสารทั้งหมด รถโดยสารสองชั้นเกิดอุบัติเหตุร้อยละ 20

แผนภาพ 15 ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศปี 2551–2555 จำแนกตามประเภท

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ, ธันวาคม 2555

การเร่งรัดการจัดการของเสียอันตรายให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ปัญหาของเสียอันตรายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากพฤติกรรมการใช้บริโภคบริโภคสินค้าของประชาชนเปลี่ยนไป การเพิ่มขึ้นของชุมชนและการขยายตัวของที่อยู่อาศัย การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม รวมทั้งค่านิยมทางสังคม ทำให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมาก มีของเสียเหลือทิ้งออกมาในรูปแบบต่างๆ เจือปนอยู่ในสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษปี 2555 พบว่า มีของเสียอันตรายเกิดขึ้นทั่วประเทศ ประมาณ 4.71 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ประมาณ 1.31 ล้านตัน หรือร้อยละ 38.53 ประกอบด้วยของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 84 ของเสียอันตรายจากชุมชนและมูลฝอยติดเชื้อรวมกันอีกร้อยละ 16

ของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมในปี 2555 มีปริมาณทั้งสิ้น 3.95 ล้านตัน ส่วนใหญ่เกิดขึ้นที่ภาคตะวันออก กรุงเทพฯ และปริมณฑล ได้รับการจัดการเพียง 2.82 ล้านตัน โดยโรงงานผู้รับจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่เป็นของเสียอันตรายทั่วประเทศรวม 313 แห่ง (มีขีดความสามารถรองรับของเสียอันตรายได้ 10.73 ล้านตันต่อปี) แสดงว่าของเสียอันตรายหายไปจากระบบการจัดการอย่างถูกต้องไม่น้อยกว่า 1.13 ล้านตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ 20-30 ของปริมาณของเสียอันตรายภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด ทำให้ยังพบปัญหาการลักลอบทิ้งของเสียอันตรายในพื้นที่รกร้างหรือบ่อขยะของชุมชน สอดคล้องกับข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษในปี 2555 พบว่า มีเหตุถูกเงินและอุบัติเหตุด้านมลพิษที่ได้รับแจ้งรวม 57 ครั้ง และเป็นเหตุจากการลักลอบทิ้งกากของเสียจำนวนถึง 22 ครั้ง โดยสาเหตุที่มีการลักลอบของเสียอันตรายส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการกำจัดกากของเสียอันตรายมีต้นทุนต้นละกว่า 3,000 บาท ทำให้ผู้กระทำความผิดลดต้นทุนในการกำจัด และโรงงานกำจัดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถรองรับความหลากหลายของประเภทของกากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น การให้บริการยังจำกัดอยู่เพียงของเสียบางประเภท รวมถึงมาตรการจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพ

สำหรับของเสียอันตรายจากชุมชนในปี 2555 มีปริมาณเกิดขึ้น 0.71 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 0.7 ส่วนใหญ่ร้อยละ 51 เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 0.36 ล้านตัน และของเสียอันตรายประเภทอื่น เช่น แบตเตอรี่ หลอดไฟ ภาชนะบรรจุสารเคมี รวมกันอีกประมาณ 0.35 ล้านตัน ซึ่งปัจจุบันของเสียอันตรายเหล่านี้ยังถูกทิ้งปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป หรือขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า ซึ่งอาจมีการถอดแยกชิ้นส่วนอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารอันตรายสู่สิ่งแวดล้อม มีเพียงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่กี่แห่งที่มีการคัดแยกของเสียอันตรายจากชุมชนและเก็บรวบรวมเพื่อส่งไปรีไซเคิล หรือกำจัดในศูนย์จัดการของเสียอันตราย

ตาราง 17 ปริมาณของเสียอันตรายจำแนกตามแหล่งกำเนิดและภูมิภาคปี 2555

ภูมิภาค	อุตสาหกรรม*	ชุมชน**	ติดเชื้อ**	รวม	ร้อยละ
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	0.921	0.261	0.016	1.197	25.43
ภาคกลาง	0.691	0.113	0.004	0.808	17.16
ภาคตะวันออก	2.207	0.062	0.002	2.271	48.23
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.053	0.131	0.008	0.191	4.06
ภาคเหนือ	0.060	0.058	0.006	0.124	2.64
ภาคใต้	0.021	0.088	0.008	0.117	2.48
รวม	3.953	0.712	0.044	4.709	100.0

ที่มา: * การสำรวจปริมาณกากของเสียอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรมปี 2555

** ประมาณการข้อมูลของเสียอันตรายจากชุมชนและมูลฝอยติดเชื้อ กรมควบคุมมลพิษ, ธันวาคม 2555

ตาราง 18 การจัดการของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม ปี 2555

วิธีการจัดการของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม	ล้านตัน/ปี	ร้อยละ
แปรรูปใช้เป็นวัตถุดิบ	0.52	18.4
แปรรูปใช้เป็นพลังงานทดแทน	0.84	29.8
ผ่านกระบวนการเพื่อใช้ซ้ำ	0.84	29.8
บำบัด	0.07	2.5
กำจัด	0.43	15.2
ส่งออกปรีไซเคิล/กำจัดในต่างประเทศ	0.12	4.2
รวม	2.82	100

ที่มา: ข้อมูลการขออนุญาตนำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วออกนอกบริเวณโรงงาน (สก. 2), กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2555

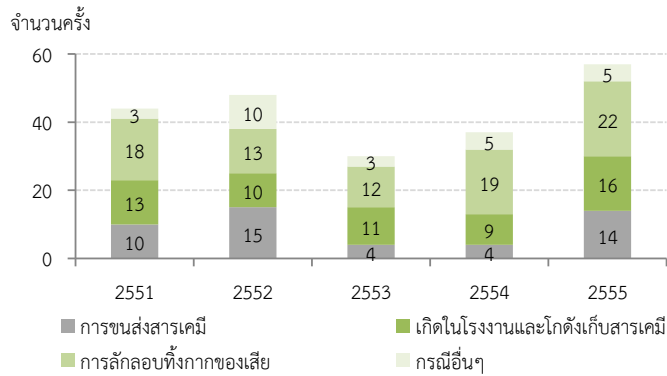
ตาราง 19 จำนวนโรงงานและความสามารถในการจัดการของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม ปี 2554

ประเภทกิจการ	จำนวนโรงงาน (แห่ง)	ล้านตันต่อปี	ร้อยละ
ฝังกลบอย่างปลอดภัย	3	1.04	10
เผาทำลายในเตาเผาปูนซีเมนต์และเตาเผาของเสียอันตราย	11	9.02	84
รีไซเคิล	299	0.67	6
รวม	313	10.73	100

หมายเหตุ : ไม่รวม 1) โรงงานที่สำรวจไม่พบตามที่อยู่ที่เคยแจ้งกรมโรงงานอุตสาหกรรมไว้ 2) โรงงานที่หยุดประกอบกิจการ และ 3) โรงงานที่ประกอบกิจการคัดแยกกากของเสียอุตสาหกรรมเพียงอย่างเดียว

ที่มา: กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2554

แผนภาพ 16 สถิติการเกิดอุบัติเหตุด้านมลพิษตั้งแต่ปี 2551-2555

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ, ธันวาคม 2555

สารพัดโรคร้ายจาก "ภัยขยะ"

ผลการสำรวจของชีวิตโพล พบว่า คนในสังคมไทยรู้ว่าขยะที่ทิ้งก่อให้เกิดโรค แต่ไม่ทราบว่าจะขยะนั้นส่งผลกระทบต่อร่างกายถึงร้อยละ 92.3 โดยโรคร้ายที่มาจากขยะ 4 อันดับแรก ได้แก่ ท้องร่วงท้องเสีย โรคภูมิแพ้ คลื่นไส้อาเจียน และปวดศีรษะ ตามลำดับ

ถึงแม้โรคที่เกิดจากขยะโดยตรงนั้น จะยังไม่ปรากฏให้เห็นอย่างแน่ชัดนัก แต่จากข้อมูลการวิจัยที่ผ่านมา มีหลักฐานยืนยันว่ากลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านสุขภาพโดยตรงคือ กลุ่มคนผู้รับซื้อของเก่า ชาเล้ง ผู้ค้าขยะ คนเก็บขยะ และประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง

จากงานวิจัยของ ศิริศักดิ์ สุนทรไชย และวรรณวดี พูลพอกสิน ในปี 2548 ซึ่งถึงผลกระทบทางสุขภาพของกลุ่มคนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับขยะใน 6 จังหวัด รวม 276 คน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สรุปให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีผลการตรวจสุขภาพไม่ปกติ และกลุ่มตัวอย่างทุกคนมีปริมาณแมงกานีสสูง รองลงมาคือ สารหนู ตะกั่ว และโครเมียม

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของคณะวิทยาศาสตร์สาธารณสุข มหาวิทยาลัยโตรอนโต ที่สำรวจคนเก็บขยะชาวแกมพูชาในปี 2531 และคนเก็บขยะชาวเวียดนามในปี 2543 พบว่า คนเก็บขยะโดยส่วนมากแล้ว มีอาการติดเชื้อและเป็นโรคเจ็บป่วยจากขยะมูลฝอยถึง 14 ชนิดด้วยกัน เช่น อาการเจ็บคอ เป็นไข้ ปวดหัว ปวดเมื่อยตามร่างกาย โรคผิวหนัง โรคมาลาเรีย โรคระบาดหลากหลายประเภท โรคหัวใจ โรคทางสมอง และอาการท้องร่วง เป็นต้น

ที่มา: <http://www.cheewajit.com/articleView.aspx?catelId=1&articleId=169>

ที่ถูกหลักวิชาการ เช่น เทศบาลนครนครราชสีมา เทศบาลนครระยอง เทศบาลนครลำปาง

ของเสียอันตรายทั้งจากอุตสาหกรรมและจากชุมชนที่ถูกทิ้งปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไปในบ่อขยะของชุมชน จะปนเปื้อนเข้าสู่สิ่งแวดล้อมและเข้าสู่ห่วงโซ่อาหารได้ ก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น การมีความเสี่ยงให้เกิดไฟไหม้บ่อขยะได้ เนื่องจากขยะชุมชนสามารถผลิตก๊าซมีเทนที่มีความไวไฟสูงได้จากการหมัก¹⁴ และหากมีการนำกากของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมมาแอบทิ้งปะปนด้วย จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่าตัว โดยเฉพาะผลกระทบต่อสุขภาพจากการเผาไหม้ของบ่อขยะ เช่นกรณีไฟไหม้บ่อขยะแพรกษา จ.สมุทรปราการ เมื่อ 16 มีนาคม 2557 เกิดขึ้นนานต่อเนื่องเป็นเวลาถึง 8 วัน และเกิดมลพิษอากาศกระจายออกไปจากจุดเกิดเหตุเป็นวงกว้างทั้งในจังหวัดสมุทรปราการ และลุกลามข้ามจังหวัดมากระทบพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ถึง 6 เขต ได้แก่ ลาดกระบัง สะพานสูง ประเวศ คลองสามวา บางนา บึงกุ่ม

แนวทางแก้ไขปัญหาย่อยอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องกระตุ้นให้ลดการทิ้งและมีการคัดแยกขยะในระดับครัวเรือน และจัดระเบียบการทิ้งขยะอย่างจริงจังโดยใช้กลไกทางสังคมในการดูแล รวมถึงมีมาตรการป้องกัน และควบคุมการทิ้งและการกำจัดของเสียอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ การผลักดันให้โรงงานอุตสาหกรรมกำจัดของเสียอันตรายมากขึ้น การสนับสนุนการลงทุนสถานที่บำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค รวมทั้งการกระตุ้นให้ประชาชนได้รับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงพิษภัยของของเสียอันตราย และลดการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ก่อมลภาวะ

¹⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชญ์ รัชฎาวงศ์ ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ, 2557 “ไฟไหม้บ่อขยะ: ก้าวต่อไปที่ต้องเดิน” และ เสนอ “ปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์” เป็น “วาระแห่งชาติ”

ส่วนที่สอง: บทความพิเศษเรื่อง “คุณค่าผู้สูงอายุในสังคมไทย”

ภาวะพึ่งพิงของสังคมสูงอายุส่งผลต่อเจตคติการให้คุณค่าผู้สูงอายุ สังคมไทยให้คุณค่าผู้สูงอายุจากลักษณะของการมีประสบการณ์ การเป็นที่ปรึกษา การเป็นที่พึ่งของตนเองและลูกหลาน การให้คุณค่าผู้สูงอายุยังอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่คนส่วนใหญ่เห็นว่าลดลงเมื่อเทียบกับอดีต ผู้สูงอายุยังมีบทบาทเกื้อหนุนครอบครัวด้านการให้คำปรึกษา ช่วยดูแลบุตรหลานและบ้าน รวมทั้งได้รับการเกื้อหนุนจากครอบครัวในสัดส่วนที่สูงทั้งด้านการเงิน สิ่งของและการดูแลสุขภาพ แต่การดูแลด้านจิตใจ เคารพเชื่อฟังลดลง และเกือบ 1 ใน 3 ของผู้สูงอายุเคยถูกเลือกปฏิบัติจากการสูงอายุ ทั้งนี้ การสร้างให้ผู้สูงอายุอยู่ในภาวะพหุพลังจะเป็นการพัฒนาผู้สูงอายุในฐานะพลังหนึ่งของสังคม ซึ่งจะช่วยลดภาวะพึ่งพิงและเสริมสร้างคุณค่าให้กับผู้สูงอายุ

ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society)¹⁵ ตั้งแต่ปี 2553 โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุร้อยละ 13.18 ของจำนวนประชากรและคาดว่าในปี 2583 จะเพิ่มเป็นร้อยละ 32.13 โดยเฉพาะผู้สูงอายุช่วงกลางและปลาย (70 ปีขึ้นไป) จะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.9 เป็นร้อยละ 18.1 ทำให้เกิดปัญหาภาระพึ่งพิงทางสังคมของผู้สูงอายุ (social dependency) โดยอัตราภาระพึ่งพิงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.7 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 58.3 ในปี 2583 หรือผู้สูงอายุ 1 คน เคยมีวัยแรงงาน 5 คน เกื้อหนุนดูแล ลดเหลือไม่ถึง 2 คน ในปี 2583 ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม วิถีชีวิต และเทคโนโลยีต่างๆ ส่งผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว การลดบทบาทและคุณค่าผู้สูงอายุ รวมทั้งเกิดทัศนคติต่อผู้สูงอายุในทางลบ เช่น ความถดถอยของศักยภาพ การเป็นภาระของสังคม ฯลฯ ทัศนคติดังกล่าวจะมีผลต่อการปฏิบัติในทางลบต่อผู้สูงอายุ ซึ่งอาจนำไปสู่การกีดกัน หรือการลดบทบาทต่างๆ ทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้สูงอายุ และส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในที่สุด

ปรากฏการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นในสังคมสูงอายุของประเทศตะวันตกและมีแนวโน้มเกิดขึ้นในสังคมตะวันออก อาทิ เกาหลี ออสเตรเลีย ที่เคยให้ความสำคัญและความเคารพยกย่องผู้สูงอายุ แนวโน้มมีทัศนคติเชิงลบมากขึ้นเกิดการละเลย แบ่งแยกการปฏิบัติและคลายความเคารพมากขึ้น (กาญจนา ตั้งชลทิพย์: 2553) ดังนั้น การรับรู้และการทำความเข้าใจความคิดและทัศนคติต่อผู้สูงอายุจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่ช่วยในการเตรียมการพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า ตลอดจนช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าต่อไป

คุณค่าผู้สูงอายุ: ลักษณะและความหมาย

คุณค่าผู้สูงอายุเป็นทัศนคติต่อลักษณะเชิงบวกของผู้สูงอายุซึ่งแบ่งออกเป็นหลายด้าน ได้แก่ การเป็นผู้เชื่อมต่อกฎมีปัญญาและความรู้ทั้งด้านประวัติศาสตร์ การสืบทอดศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีต่างๆ ตลอดจนการเป็นผู้สร้างสังคมและคนรุ่นใหม่ผ่านการปลูกฝังเลี้ยงดู รวมทั้งคุณค่าในการแบ่งเบาภาระในการหารายได้ ช่วยเลี้ยงดูบุตรหลาน เป็นที่ปรึกษาและเป็นขวัญกำลังใจแก่ลูกหลาน (รศรินทร์ เกรย์: 2556, อรทัย อาจอ่ำ: 2553) จากการสำรวจเรื่องคุณค่าผู้สูงอายุไทย¹⁶ พบว่า ลักษณะผู้สูงอายุที่มีคุณค่าคือเป็นผู้มีประสบการณ์/เป็นที่ปรึกษาได้ สามารถพึ่งตนเอง เป็นที่พึ่งของลูกหลาน มีสุขภาพดี ทั้งนี้ การมองคุณค่าผู้สูงอายุในเยาวชนและวัยทำงานยังมีมุมมองอยู่ในครอบครัว ขณะที่ผู้สูงอายุมีมุมมองคุณค่าที่ไกลตัวออกไปคือเห็นคุณค่าการเป็นที่พึ่งหรือช่วยงานชุมชนมากกว่าในวัยรุ่นและวัยทำงาน

สัดส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากรจำแนกตามกลุ่มอายุ

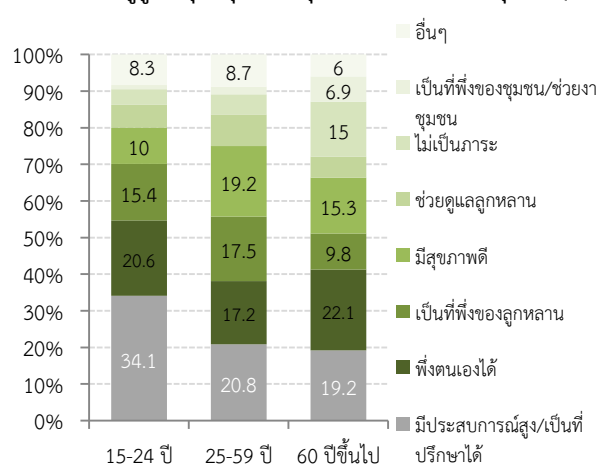
	2553	2563	2573	2583
60-64 ปี	4.10	6.13	7.45	7.08
65-69 ปี	3.16	4.86	6.55	6.94
70-79 ปี	4.25	5.57	8.91	11.96
80 ปีขึ้นไป	1.68	2.56	3.66	6.14
อายุ 60 ปีขึ้นไป	13.18	19.12	26.56	32.13
อายุ 65 ปีขึ้นไป	9.08	12.99	19.12	25.05
อัตราพึ่งพิงผู้สูงอายุ ¹	19.7	29.8	45.3	58.3
อัตราเกื้อหนุน ²	5.8	3.35	2.21	1.71

หมายเหตุ: 1. จำนวนผู้สูงอายุ/จำนวนแรงงาน *100

2. จำนวนแรงงาน/จำนวนผู้สูงอายุ

ที่มา: คำนวณจากการคาดประมาณประชากร 2553-2583 สศช.

ลักษณะของผู้สูงอายุที่มีคุณค่าในมุมมองของประชากรกลุ่มต่างๆ

¹⁵ สังคมสูงวัย หมายถึง สังคม/ประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ

¹⁶ ภายใต้โครงการสำรวจภาวะสังคมรายไตรมาส (มี.ค.-พ.ค. 57) ของ สศช. โดยวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การสุ่มตัวอย่างจำนวน 2,009 ตัวอย่างทั่วประเทศ โดยแบ่งประชากรเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 15-24 ปี 402 ราย กลุ่มอายุ 25-59 ปี 800 ราย และกลุ่ม 60 ปีขึ้นไป 807 ราย

ใครคือผู้สูงอายุ: มุมมองหลากหลายมิติ

นิยามผู้สูงอายุที่เป็นทางการในปัจจุบันคือ ผู้ที่อายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และใช้นิยามนี้แสดงสิทธิในการรับสวัสดิการต่างๆ อย่างไรก็ตาม นิยามผู้สูงอายุอาจมีมุมมองทั้งในเชิงสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพ โดยในเชิงเศรษฐกิจและสุขภาพมักนิยมใช้อายุเป็นตัวกำหนดและจะมีความหมายในเชิงลบคือ ความเสื่อมทางร่างกาย ความมีสุขภาพไม่ดี ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติหรือทำงานได้ลดน้อยลง ต้องพึ่งพาผู้อื่น หรือที่เรียกว่า “อคติแห่งวัย” แต่ในเชิงสังคมมักมีความหมายในเชิงบวกคือ ความแก่กล้า แก้ววิชา ความป็นราษฎรหรือพลเมืองอาวุโสที่สังคมให้การยอมรับนับถือ และไม่จำเป็นต้องมีอายุเป็นตัวกำหนด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย: 2556)

สำหรับมุมมองผู้สูงอายุในสังคมไทย เมื่อนึกถึงผู้สูงอายุลำดับแรกส่วนใหญ่ทุกกลุ่มวัยจะคิดถึงความเจ็บป่วยและเสื่อมถอยของสุขภาพ แต่มีจำนวนไม่น้อยที่คิดถึงหน้าที่ที่ต้องตอบแทนบุญคุณเป็นลำดับแรก โดยวัยแรงงานมีสัดส่วนถึงร้อยละ 15.1 ส่วนเยาวชนและผู้อายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 9.5 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยยังมีการปลูกฝังในเรื่องความกตัญญูทดแทนและการตระหนักในคุณค่าของผู้สูงอายุ สำหรับเกณฑ์อายุเริ่มต้น ผู้สูงอายุกว่าร้อยละ 60 ใช้เกณฑ์อายุที่ 60 ปีขึ้นไป ขณะที่เยาวชน 1 ใน 5 คิดว่าอายุควรต่ำกว่า 50 ปี ซึ่งอาจเป็นเพราะเยาวชนมีอายุน้อยทำให้มีมุมมองว่าอายุประมาณ 50 ปี น่าจะสูงอายุแล้ว ส่วนในวัยแรงงานและผู้อายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณร้อยละ 10 ที่เห็นว่าควรเริ่มที่อายุ 70 ปี โดยเห็นว่าแต่ละบุคคลมีความแตกต่างทั้งในเรื่องสุขภาพ บุคลิกภาพ ความสามารถในการทำงานและทำกิจกรรมต่างๆ ของสังคม จึงควรมองในมิติอื่นด้วย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับมุมมองใหม่ของการนิยามผู้สูงอายุที่มองภาวะความพร้อมจากการมีสุขภาพดีและการมีอายุที่ยืนยาวขึ้น

ระดับคุณค่าและการให้คุณค่าผู้สูงอายุในสังคมไทย

การให้คุณค่าผู้สูงอายุประกอบด้วยการให้คุณค่าโดยผู้อื่นและการให้คุณค่าโดยตัวผู้สูงอายุเอง ซึ่งอาจพิจารณาจากทัศนคติเชิงบวกต่อผู้สูงอายุ รวมทั้งการปฏิบัติของคนในสังคมต่อผู้สูงอายุ บทบาทของผู้สูงอายุในครอบครัวและสังคม ตลอดจนการเกื้อหนุนของครอบครัวและสังคมต่อผู้สูงอายุที่จะสะท้อนถึงการให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ

- ผู้สูงอายุยังเป็นบุคคลที่มีคุณค่าแก่สังคม แต่การให้คุณค่าลดลงเมื่อเทียบกับอดีต ประชากรทุกกลุ่มวัยกว่าร้อยละ 90 เห็นว่าผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีคุณค่าแก่สังคม และส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกกับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการเป็นบุคคลที่ควรได้รับความเคารพนับถือเสมอ การเป็นผู้มีประสบการณ์ถ่ายทอดคนรุ่นหลังที่เห็นด้วยเกือบร้อยละ 100 รองลงมาเป็นเรื่องการเป็นตัวอย่างแก่รุ่นลูกหลานและการเป็นที่พึ่งแก่รุ่นลูกหลาน ขณะที่ทัศนคติเชิงลบมีผู้เห็นด้วยไม่มากนัก โดยไม่เห็นด้วยกับการเป็นตัวอย่างคนอื่นมากที่สุด รองลงมาคือ ควรไปอยู่บ้านพักคนชรา การเป็นภาระลูกหลาน ส่วนเรื่องที่ไม่เห็นด้วยด้านลบส่วนใหญ่เป็นเรื่องภาพลักษณ์และเป็นมุมมองในเชิงเป็นห่วง เช่น มักเป็นคนตกยุคไม่ทันโลก และมักถูกหลอกได้ง่าย เป็นต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของกาญจนา ตั้งชลทิพย์ และคณะ (2553) พบว่าประชากร 2 วัยคือ วัยนักเรียนและวัยทำงานยังมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุทั้งวัยต้นและวัยปลาย โดยมีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้สูงอายุวัยต้นมากกว่าผู้สูงอายุ

สิ่งแรกที่ประชากรอายุ 15-24 ปี และประชากรอายุ 25-59 ปี นึกถึงผู้สูงอายุ

	15-24 ปี	25-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
เป็นหน้าที่ที่ต้องทดแทนพระคุณ	9.5	15.1	9.4
การเป็นภาระของลูกหลาน	-	0.4	5.2
การเจ็บป่วย	11.0	18.4	23.5
การเกษียณอายุการทำงาน	5.2	4.1	2.7
วัยที่ต้องพึ่งพา	1.0	3.4	5.1
วัยที่ต้องการการดูแล	16.7	12.9	1.0
ความเสื่อมถอยของสุขภาพ	24.4	13.6	10.8
โรคเรื้อรัง	0.5	0.8	21.9
รูปร่างหน้าตาเหี่ยวเฉา	7.0	4.4	0.2
ที่พึ่งของลูกหลาน/ร่มโพธิ์ร่มไทร	10.0	11.4	-
ที่ปรึกษา	2.5	2.8	7.6
ความอบอุ่นของครอบครัว	6.2	7.5	1.0
ความยืนยาวของชีวิต	2.5	1.6	6.3
อื่นๆ	3.4	3.8	5.2
รวม	100.0	100.0	100.0

อายุเริ่มต้นของการเป็นผู้สูงอายุ

อายุ	ร้อยละ		
	15-24 ปี	25-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 50	19.7	7.9	4.7
55	7.0	5.1	2.9
60	56.5	64.0	73.4
65	7.2	9.6	7.9
70	6.7	11.4	10.5
75+	0.2	0.3	0.4

ประชากรกลุ่มต่างๆ ที่เห็นด้วยกับข้อความต่างๆ (ร้อยละ)

ข้อความที่เป็นลบ	15-24 ปี	25-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
มักเป็นคนตกยุคไม่ทันโลก	26.6	28.6	39.0
ควรไปอยู่บ้านพักคนชรา	5.5	5.4	1.4
ควรไปอยู่วัด	11.4	8.4	4.6
เป็นคนมีประโยชน์น้อย	7.0	11.4	14.9
เป็นตัวถ่วงคนอื่น	4.5	2.1	7.4
มักถูกหลอกง่าย	67.4	60.3	66.0
มักเป็นภาระแก่บุตรหลานหรือครอบครัว	7.5	7.8	18.1
ควรทำงานหาเลี้ยงชีพ	13.2	19.1	24.5
ข้อความที่เป็นบวก			
เป็นตัวอย่างแก่รุ่นลูกหลาน	97.0	97.3	95.9
เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ถ่ายทอดคนรุ่นหลังได้	98.8	99.3	98.8
เป็นที่พึ่งแก่รุ่นลูกหลาน	98.0	95.8	96.3
ทำประโยชน์ให้แก่ครอบครัวได้	93.5	88.5	94.2
ทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้	91.5	86.0	92.8
เป็นบุคคลที่ควรได้รับความเคารพนับถือเสมอ	100.0	99.1	99.5
ในภาพรวมผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีคุณค่าแก่สังคม	90.0	93.8	95.4

วัยปลาย และเห็นด้วยกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุยังเป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง และไม่เห็นด้วยกับการมองว่าเป็นภาระครอบครัวและควรไปอยู่บ้านพักคนชรามากที่สุด ส่วนทัศนคติเชิงลบที่เห็นด้วย ได้แก่ ขี้ลืม ชอบตี/วิจารณ์ ไปไหนมาไหนไม่สะดวก เป็นต้น

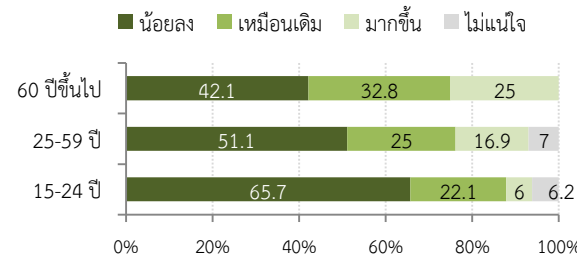
การให้คุณค่าผู้สูงอายุเปรียบเทียบกับอดีตกับปัจจุบัน พบว่าประชาชนทุกช่วงวัยเห็นว่าสังคมให้คุณค่าแก่ผู้สูงอายุน้อยลงกว่าในอดีตเป็นสัดส่วนสูงสุด โดยเห็นว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ผู้สูงวัยถูกลดบทบาทการเป็นแหล่งองค์ความรู้ การถูกทดแทนหน้าที่ด้วยผู้นำที่เป็นทางการโดยเฉพาะผู้นำในงานประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ เช่น งานบวช งานแต่ง ขึ้นบ้านใหม่ ฯลฯ ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวที่ลดลงทำให้การยอมรับนับถือลดลงตามไปด้วย ทั้งนี้ แม้มีการเกื้อหนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมากขึ้น แต่การให้ความเคารพ เกรงใจ และเชื่อฟัง ซึ่งเป็นเรื่องทางจิตใจนั้นลดลง อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุประมาณ 1 ใน 4 เห็นว่าสังคมให้คุณค่าผู้สูงอายุมากขึ้น เนื่องจากสังคมให้ความสำคัญโดยมีการจัดสวัสดิการและกิจกรรมต่างๆ ให้กับผู้สูงอายุมากขึ้น

• **ผู้สูงอายุมีทัศนคติเชิงลบต่อกลุ่มตนเองมากกว่ากลุ่มอื่น** แม้ว่าผู้สูงอายุจะมีทัศนคติเชิงบวกสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจากมีความเข้าใจกลุ่มวัยตนเองมากกว่ากลุ่มเยาวชนและวัยทำงาน อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุก็มีทัศนคติเชิงลบต่อกลุ่มตนเองสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยมีสัดส่วนเห็นด้วยกับทัศนคติเชิงลบมากกว่าอีก 2 กลุ่ม โดยเฉพาะในเรื่องการเป็นภาระลูกหลาน มีประโยชน์น้อยและควรทำงานหาเลี้ยงชีพ มีสัดส่วนสูงกว่าอีก 2 กลุ่มเกือบเท่าตัว นอกจากนี้ในการประเมินคุณค่าตนเอง ผู้สูงอายุให้คะแนนคุณค่าตนเองต่ำกว่ากลุ่มอื่นคือเฉลี่ย 8.11 คะแนน รวมทั้งคิดว่ากลุ่มอื่นประเมินให้ตนเองมีคะแนนเพียง 7.05 คะแนน ต่ำกว่าคะแนนที่เยาวชนและวัยทำงานประเมินให้จริงเฉลี่ยอยู่ที่ 8.64 และ 8.79 คะแนน ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเกิดจากความรู้สึกเสื่อมถอยของร่างกาย ระดับการศึกษาของคนรุ่นใหม่ที่สูงขึ้น รวมถึงเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้มีความรู้สึกไม่ทันลูกหลาน และเกิดความรู้สึกด้อยค่า ส่วนการเห็นด้วยกับเรื่องควรทำงานหาเลี้ยงชีพแสดงถึงความมีศักยภาพที่ยังทำงานได้และยังเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม ซึ่งเป็นการสร้างความรู้สึกมีคุณค่าให้กับผู้สูงอายุ

สำหรับการประเมินคุณค่าตนเองในกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า คนโสดและผู้มีการศึกษาสูงจะมีการประเมินคุณค่าตนเองสูงกว่ากลุ่มอื่น ที่น่าสนใจคือผู้สูงอายุที่ทำงานไม่ได้ประเมินตนเองว่ามีคุณค่าสูงกว่าผู้ไม่ทำงาน แต่ผู้ให้การเกื้อหนุนแก่สมาชิกประเมินตนเองว่ามีคุณค่าสูงกว่าผู้ไม่ได้รับการเกื้อหนุนสมาชิกในครอบครัว ซึ่งชี้ว่าผู้สูงอายุจะรู้สึกมีคุณค่าจากการทำประโยชน์ต่อผู้อื่น ขณะที่ผู้สูงอายุที่ได้รับการเกื้อหนุนและไม่ได้รับการเกื้อหนุนจากครอบครัวมีการประเมินคุณค่าตนเองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ในภาพรวมประชากรทุกกลุ่มยังคงเห็นว่าผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีคุณค่าแก่สังคมโดยมีคะแนนประเมินเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 8-9 คะแนน

• **ผู้สูงอายุยังมีบทบาทสำคัญในการเกื้อหนุนครอบครัวและสังคม** ในเรื่องให้คำปรึกษา ช่วยดูแลลูกหลาน และช่วยดูแลเฝ้าร้าน/บ้านมากที่สุด และแม้จะเป็นผู้สูงวัยปลาย (80 ปีขึ้นไป) ก็ยังคงให้การเกื้อหนุนได้ในอัตราสูง ขณะที่ผู้สูงวัยต้น (60-69 ปี) ยังมีบทบาทเกื้อหนุนครอบครัว

สัดส่วนความเห็นประชากรต่อคุณค่าผู้สูงอายุในปัจจุบันเทียบกับในอดีต

การประเมินระดับคุณค่าตัวเองของประชากรวัย 60 ปีขึ้นไป

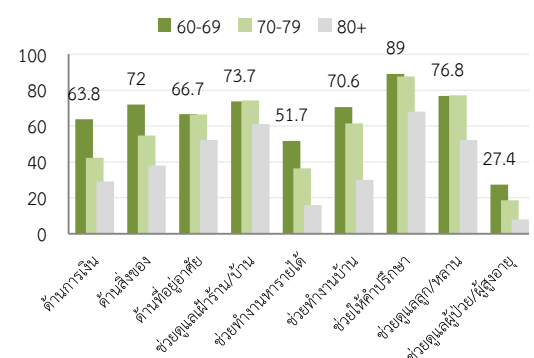
	ระดับคุณค่าเฉลี่ย
รวม	8.11
สถานภาพการทำงาน	
ทำงาน	7.88
ไม่ได้ทำงาน	8.35
การให้การเกื้อหนุนแก่สมาชิกในครัวเรือน	
ให้	8.37
ไม่ให้	8.09
การได้รับการเกื้อหนุนแก่สมาชิกในครัวเรือน	
ได้รับ	8.19
ไม่ได้รับ	8.10

การประเมินคุณค่าผู้สูงอายุของประชากรวัยรุ่นและวัยทำงาน โดยประชากรในกลุ่มต่างๆ

ระดับคุณค่า	ร้อยละ		
	15-24 ปี	25-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
คะแนนเฉลี่ย	8.64	8.79	7.05
ระดับต่ำสุด	5	0	0
ระดับสูงสุด	10	10	10

หมายเหตุ: * เป็นความคิดเห็นของผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไปต่อการประเมินคุณค่าผู้สูงอายุของกลุ่มวัยอื่น

ประชากร 60 ปีขึ้นไปที่ได้ให้การเกื้อหนุนแก่สมาชิกในครอบครัวในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา จำแนกตามกลุ่มอายุ (ร้อยละ)

ในด้านสิ่งของ ที่อยู่อาศัย งานบ้านและการเงิน กว่าร้อยละ 60 นำสังเกตว่า ผู้สูงวัยมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือดูแลบุตรหลาน แต่ทัศนคติต่อการให้คุณค่าในเรื่องนี้ยังมีไม่มากนัก ซึ่งอาจจำเป็นต้องสร้างเจตคติเกี่ยวกับคุณค่าของผู้สูงอายุในการช่วยเหลือดูแลบุตรหลานซึ่งเป็นบทบาทที่มีความสำคัญต่อสถาบันครอบครัวในการกลมเกลียวและสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ รวมถึงช่วยลดค่าใช้จ่ายของครอบครัว ด้านสังคม ผู้สูงอายุรายงานว่าตนเองได้เข้าร่วมทำกิจกรรมที่มีคุณค่าให้กับชุมชนและสังคมถึงร้อยละ 77.7 ส่วนใหญ่คือมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมพัฒนาชุมชน จิตอาสา บริจาคทรัพย์สินให้กับชุมชนและถ่ายทอดความรู้หรือเป็นวิทยากร เป็นต้น

• **ผู้สูงอายุยังได้รับการเกื้อหนุนจากครอบครัวค่อนข้างสูง** โดยผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 80-90 ได้รับการเกื้อหนุนด้านการเงิน การดูแลสุขภาพและสิ่งของ และให้การเกื้อหนุนเฉลี่ย 3.7 ด้าน ซึ่งค่อนข้างสูงแสดงถึงการให้ความสำคัญและการตอบแทนคุณของคนในครอบครัวต่อผู้สูงอายุ โดยกลุ่มเยาวชนเกื้อกูลด้านสุขภาพและการทำกิจวัตรประจำวันมากที่สุด ขณะที่วัยแรงงานเกื้อกูลด้านการเงิน สิ่งของและสุขภาพมากที่สุด คือร้อยละ 82.4 ร้อยละ 76.1 และร้อยละ 68.1 สำหรับการเกื้อหนุนด้านที่อยู่อาศัยซึ่งมีสัดส่วนน้อยที่สุด ชี้ให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย รวมทั้งสามารถเกื้อหนุนสมาชิกในครอบครัวได้ รวมทั้งยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ให้การเกื้อหนุนดูแลผู้สูงอายุมีความสุขกับการได้เกื้อหนุนผู้สูงอายุในครอบครัว เยาวชนมีคะแนนความสุขเฉลี่ย 8.0 และ 8.5 ในวัยทำงาน และความสุขมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนด้านที่เกื้อหนุน โดยผู้เกื้อหนุนผู้สูงอายุ 5 ด้าน มีความสุขเฉลี่ย 8.8 และ 8.6 ในเยาวชนและวัยทำงาน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม มีผู้สูงอายุบางคนไม่ได้รับการเกื้อหนุนใดๆ แม้จะมีอายุมาก ซึ่งชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจต้องมีการเฝ้าระวังและช่วยเหลือเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุตกอยู่ในภาวะยากลำบาก

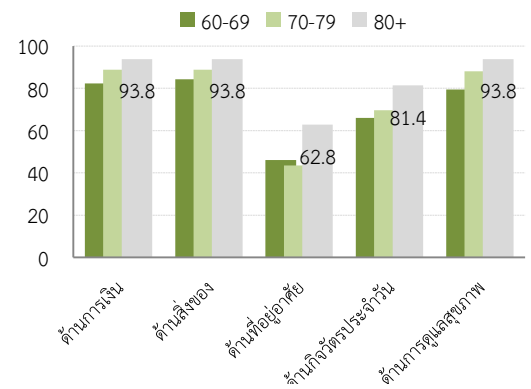
• **1 ใน 3 ของผู้สูงอายุได้รับการเลือกปฏิบัติ** ด้านการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุประมาณร้อยละ 30 เคยมีประสบการณ์ถูกเลือกปฏิบัติเพราะสูงอายุ โดยเป็นเรื่องการล้อเลียนเรื่องสูงอายุมากที่สุดร้อยละ 34.4 การถูกปฏิเสธให้ทำงานร้อยละ 30.2 การไม่สนใจความคิดเห็นร้อยละ 29.5 การไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมร้อยละ 25.4 และการถูกผู้ให้บริการดูถูกหรือมองข้ามเพราะสูงอายุร้อยละ 19.7 โดยผู้สูงวัยหญิงจะมีประสบการณ์มากกว่าชาย นอกจากนี้ การถูกเลือกปฏิบัติยังเพิ่มขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น และผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลจะได้รับการเลือกปฏิบัติมากกว่าผู้อยู่ในเขตเทศบาล

ร้อยละของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปที่เคยมีประสบการณ์การเลือกปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ จำแนกตามเพศ อายุ และเขตที่อาศัย

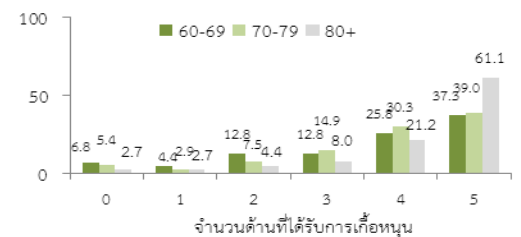
ประสบการณ์การเลือกปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ	รวม	เพศ		อายุ			เขตที่อาศัย	
		ชาย	หญิง	60-69	70-79	80+	ในเขต	นอกเขต
1. ถูกปฏิเสธไม่ให้ทำงานหรือต่ออายุการทำงานเพราะอายุมาก/สูงอายุ	30.2	28.1	31.9	28.7	30.3	36.3	25.8	34.9
2. ได้ยินคนล้อเลียน หรือพูดถึงการมีอายุมาก/ผู้สูงอายุในเชิงขบขัน	34.4	37.9	31.7	33.8	33.6	28.9	29.6	39.5
3. ถูกกีดกันไม่ให้ร่วมกิจกรรมทางสังคมเพราะอายุมาก/สูงอายุ	25.4	22.8	27.5	21.6	28.2	34.5	24.3	26.5
4. ความเห็นของท่านเคยถูกมองข้ามเพราะอายุมาก/สูงอายุ	29.5	26.7	31.7	25.6	34.0	35.4	27.7	31.4
5. ถูกผู้ให้บริการมองข้ามหรือดูถูก เพราะท่านอายุมาก/สูงอายุ	19.7	18.7	20.5	17.0	21.2	27.4	19.8	19.6

คุณค่าผู้สูงอายุในสังคมไทยในภาพรวมแม้จะมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงอยู่ในระดับน่าพอใจทั้งจากการมีทัศนคติเชิงบวกที่ค่อนข้างสูง ผู้สูงอายุยังมีบทบาทในการเกื้อหนุนสมาชิกในครอบครัว ทั้งในด้านให้คำปรึกษา ช่วยดูแลบุตรหลาน ดูแลบ้านและเป็นที่พึ่งทางใจ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม ซึ่งหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ได้ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมและสนับสนุนการรวมตัวของผู้สูงอายุ ตลอดจนการได้รับการเกื้อหนุนจากสมาชิกในครอบครัวในสัดส่วนสูงทั้งในด้านการเงิน สิ่งของและดูแลสุขภาพ แต่การดูแลด้านจิตใจ เคารพเชื่อฟังไม่ได้รับเท่าที่ควร รวมทั้งยังมีการเลือกปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ

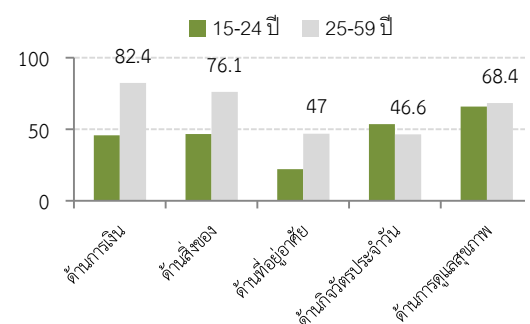
ผู้สูงอายุที่ได้รับการเกื้อหนุนจากสมาชิกในครอบครัว (%)

จำนวนด้านที่ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนจากสมาชิกในครอบครัว (%)

การเกื้อหนุนของเยาวชนและแรงงานต่อผู้สูงอายุ

ผลกระทบการลดคุณค่าผู้สูงอายุต่อครอบครัวและสังคม

แม้ว่าการให้คุณค่าผู้สูงอายุไทยยังไม่น่าเป็นห่วงแต่แนวโน้มที่ลดลง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมอย่างรวดเร็วทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการติดตามและเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงมุมมองและการให้คุณค่าผู้สูงอายุ เพราะหากสังคมให้คุณค่าและความสำคัญต่อผู้สูงอายุลดลงจะกระทบต่อทั้งคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวได้ เนื่องจากผู้สูงอายุไม่ได้รับการยอมรับให้มีส่วนร่วมในสังคม ไม่สามารถทำหน้าที่และบทบาทของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งในด้านการเป็นศูนย์รวมใจ ให้คำปรึกษา การประสานรอยร้าวและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีให้เกิดขึ้นแก่คนในครอบครัว ในระดับสังคมจะสูญเสียภูมิปัญญาแผ่นดิน ซึ่งผู้สูงวัยมีบทบาทเป็นผู้สั่งสมและสืบทอด โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับวิถี ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ทำให้สังคมสูญเสียอัตลักษณ์และความเป็นตัวตนของสังคมไทย รวมทั้งสูญเสียคุณค่าอันดีงามทางสังคมคือ ความกตัญญูต่อบุพการี การเคารพผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปัญหาผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับความสนใจ อาจทำให้การเข้าถึงบริการสุขภาพของผู้สูงอายุลดลง การส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุอาจจะลดลงด้วย ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องเข้ามารับภาระในการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็ภาระด้านงบประมาณและปัญหาทางสังคมมากขึ้น

แนวทางการเสริมสร้างคุณค่าผู้สูงอายุ

มุมมองผู้สูงอายุที่มีคุณค่าในเรื่องการทำให้ประโยชน์ในครอบครัว ในการให้คำปรึกษา เป็นที่พึ่งของลูกหลาน และสามารถพึ่งตนเองได้ ผู้สูงอายุ จำเป็นต้องอยู่ในภาวะพหุพลัง หรือ Active Aging คือ สูงอายุแบบมีพลัง มีสุขภาพกาย ใจ และคุณภาพชีวิตที่ดี มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ การมีสุขภาพ ความมั่นคงทั้งในด้านรายได้และหลักประกันทางสังคม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม เป็นแนวคิดที่มองผู้สูงวัยในฐานะพลังของสังคม มุ่งพัฒนาศักยภาพเพื่อให้ผู้สูงอายุในอนาคตพึ่งตนเองได้ในระยะเวลายาวนานขึ้น กระบวนการพัฒนาจะเริ่มตั้งแต่ก่อนเกษียณและหลังเกษียณ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ: 2556, ระเบียบวาระ: 2556, เล็กสมบัติ และคณะ: 2554) โดยมีแนวทางและกลไกการเข้าสู่สังคมพหุพลังและเสริมสร้างคุณค่าผู้สูงอายุ ดังนี้

- **การสร้างคุณค่าประชากรวัยสูงอายุ** การดำรงความสัมพันธ์ของครอบครัวขยายมากกว่า 2 รุ่น ก่อให้เกิดความผูกพันและแสดงความรักกตัญญูในการดูแลและเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ส่งต่อให้คนรุ่นใหม่ซึมซับรับเอามาเป็นแบบอย่าง และสถาบันการศึกษาจะช่วยสร้างเจตคติเกี่ยวกับคุณค่าผู้สูงอายุ โดยสอดแทรกเข้าไปกับการเรียนการสอนและการทำกิจกรรม เช่น ในหลักสูตรลูกเสือและเนตรนารีที่มีการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง

- **การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ** ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนตลอดช่วงชีวิต (Life Cycle) ที่เน้นส่งเสริมให้แต่ละบุคคลมีการเตรียมตัวให้พร้อมในทุกด้าน โดยเริ่มจากการศึกษาหาความรู้เพื่อที่จะได้เลี้ยงตัวได้ พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ และต้องเตรียมตัวด้านสุขภาพเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง ดูแลตนเองได้ รวมทั้งต้องสั่งสมความรู้และประสบการณ์เพื่อเป็นที่พึ่งทางปัญญาให้แก่คนอื่น ตลอดจนเตรียมใจเพื่อที่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพทางอารมณ์ การพัฒนาคอนตลอดช่วงชีวิตจะเพิ่มคุณค่าให้กับประชากรทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคุณค่าต่างๆ ที่สั่งสมผ่านมาแต่ละวัยจะนำไปสู่การเพิ่มคุณค่าผู้สูงอายุในที่สุด

- **การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต** โดยจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุที่เน้นความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม พัฒนาทักษะในการแสดงออก ความสามารถในการถ่ายทอด ความเข้าใจสภาพแวดล้อมและความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ในการดูแลตัวเองด้านสุขภาพ การประกอบอาชีพ รวมถึงการปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนพฤติกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกับกลุ่มวัยอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถมีส่วนร่วมและยังประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม

- **การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากศักยภาพของผู้สูงอายุ** โดยสนับสนุนให้ผู้สูงวัยยังทำงานหลังเกษียณตามความพร้อมและความเหมาะสม รวมถึงการประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม สนับสนุนให้มีการใช้และเผยแพร่คุณค่าของผู้สูงอายุสู่สาธารณะ โดยการสร้างหรือเพิ่มคุณค่าด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุ และนำมาใช้ในหลายระดับ รวมทั้งรวบรวมเผยแพร่ และประกาศเกียรติคุณต่อสาธารณชนให้รับรู้ถึงประโยชน์และคุณค่าของผู้สูงอายุ

- **การส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุในรูปของชมรมผู้สูงอายุให้ครอบคลุมและเข้มแข็ง** โดยปรับวิธีบริหารจัดการ และจัดตั้งเป็นชมรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ รวมทั้งช่วยพัฒนาศักยภาพผู้บริหารชมรม เพื่อให้เกิดกลุ่มและเครือข่ายในการช่วยเหลือดูแลกันเอง รวมทั้งการร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุและสาธารณะ

- **การสนับสนุนให้มีระบบสุขภาพที่จะรองรับผู้สูงอายุที่เหมาะสม** ทั้งสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังมีสุขภาพดี พึ่งตนเองได้ ช่วยสังคมได้ และกลุ่มที่มีภาวะทุพพลภาพต้องพึ่งพิงผู้อื่น โดยส่งเสริมสถาบันครอบครัว ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลผู้สูงอายุเพื่อให้มีระบบการดูแลระยะยาว รวมทั้งมีกฎหมายรองรับ อะไรที่ต้องทำและไม่ต้องทำ เพื่อคุ้มครองผู้สูงอายุมิให้เป็นอันตราย

- **การส่งเสริมการออมและขยายหลักประกันทางสังคม** สนับสนุนให้เกิดการออมเพื่อการเกษียณอายุ โดยมีมาตรการจูงใจด้านดอกเบี้ยและภาษี ตลอดจนการจัดกองทุนเพื่อเป็นทางเลือกให้เกิดการออมเพิ่มขึ้น รวมทั้งเร่งรัดให้มีการขยายประกันสังคมให้ครอบคลุมทุกกลุ่มอาชีพอย่างทั่วถึงมากขึ้น

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายได้รวม)

องค์ประกอบหลัก	2553				2554				2555				2556				2557
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
1. คุณภาพของคน																	
การมีงานทำ																	
การมีงานทำ (พันคน) ^V	37,434	37,515	38,692	38,446	37,647	38,024	39,317	38,870	38,016	38,583	39,578	39,587	38,516	38,912	39,112	39,087	37,812
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.13	1.32	0.87	0.87	0.83	0.60	0.66	0.63	0.72	0.86	0.58	0.47	0.72	0.74	0.77	0.65	0.89
อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)																	
- รวม	1.13	1.32	0.87	0.87	0.83	0.60	0.66	0.63	0.72	0.86	0.58	0.47	0.72	0.74	0.77	0.65	0.89
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.57	0.69	0.33	0.48	0.46	0.33	0.22	0.37	0.32	0.32	0.25	0.20	0.33	0.33	0.28	0.28	0.49
- มัธยมศึกษาตอนต้น	1.75	1.71	1.19	1.36	1.19	0.72	0.77	1.04	1.07	1.20	0.81	0.64	1.08	0.81	0.83	0.90	1.15
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.75	1.63	0.80	0.85	0.91	0.78	0.92	0.60	0.89	0.94	0.74	0.82	0.97	0.83	0.97	0.73	1.14
- อาชีวศึกษา	1.84	1.98	1.44	1.31	1.36	0.98	0.88	0.88	1.24	1.03	1.12	0.71	0.84	0.72	1.61	1.23	1.37
- วิชาชีพชั้นสูง	2.39	2.18	2.03	1.23	1.36	1.51	1.58	0.87	1.60	2.28	0.90	0.95	1.16	2.11	1.88	1.35	1.40
- มหาวิทยาลัย	1.69	2.95	2.38	1.72	1.56	1.05	1.84	1.03	1.32	2.02	1.28	0.80	1.37	1.71	1.88	1.32	1.45
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	548	572	516	409	352	318	252	276	272	286	285	324	287	224	302	346	278
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สัปดาห์พร้อมจะทำงานเพิ่ม)																	
สัดส่วนกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)																	
- รวม	100.0	100.0	100.0	100.00	100.0	100.0	100.0	100.00	100.0	100.0	100.00	100.00	100.00	100.0	100.00	100.00	100.00
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	54.63	54.22	54.16	54.64	53.17	53.23	53.39	52.55	52.53	51.79	51.94	51.92	51.32	51.17	51.07	50.84	49.28
- มัธยมศึกษาตอนต้น	15.89	15.99	15.65	15.48	16.01	16.24	15.77	16.13	15.69	16.01	16.66	16.54	16.29	16.70	16.64	16.73	15.88
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	10.19	10.48	10.50	10.41	10.47	10.64	10.83	10.62	11.18	11.40	11.13	11.23	11.36	11.38	11.72	11.68	11.45
- อาชีวศึกษา	3.55	3.52	3.41	3.31	3.52	3.43	3.33	3.51	3.30	3.38	3.34	3.16	3.34	3.24	3.24	3.22	3.50
- วิชาชีพชั้นสูง	4.30	4.34	4.57	4.40	4.56	4.60	4.59	4.71	4.45	4.66	4.64	4.65	4.66	4.68	4.56	4.57	4.81
- มหาวิทยาลัย	11.44	11.45	11.71	11.76	12.28	11.87	12.09	12.49	12.85	12.77	12.29	12.49	13.04	12.81	12.77	12.96	15.09
สุขภาพ																	
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังเร่งด่วน (ราย) ^{2V}																	
- หัด	852	645	735	351	601	681	764	1,110	1,982	1,188	1,221	816	937	793	619	293	330
- ใช้กาฬหลังแอ่น	4	7	9	8	8	5	5	4	2	3	1	2	3	3	2	7	3
- ใช้สมองอักเสบ	93	95	136	107	177	150	100	145	114	204	175	187	182	187	177	178	167
- อหิวาตกโรค	379	526	467	225	36	44	32	169	19	17	6	3	4	1	1	2	1
- มือ เท้า ปาก	6,082	2,407	2,969	997	852	3,902	9,328	4,114	4,859	8,024	22,921	9,493	9,624	8,872	17,942	9,415	9,294
- บิด	4,223	4,149	4,443	2,846	3,816	4,115	3,376	2,967	4,109	3,617	2,858	2,510	2,679	2,708	2,441	1,597	2,081
- ปอดอักเสบ	43,591	32,738	54,061	40,096	46,308	32,724	54,770	46,174	49,387	37,122	64,638	44,793	55,277	35,374	49,577	43,919	58,963
- ฉี่หนู	770	953	1,849	1,372	432	640	1,747	1,442	579	932	1,594	1,170	634	626	963	824	360
- ใช้เลือดออก	11,886	25,783	61,409	17,869	7,548	23,597	28,110	10,545	6,362	16,388	28,804	28,039	21,879	52,131	64,734	14,024	4,757
- ใช้หัวโตใหญ่	28,200	7,820	58,259	20,904	9,978	6,559	34,954	10,621	8,837	6,175	28,611	18,477	17,372	6,084	11,591	8,744	28,359
- พิษสุนัขบ้า	11	3	-	1	-	3	2	2	1	2	1	1	1	3	2	-	2
2. ความมั่นคงทางสังคม																	
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน) ^{3V}																	
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุ-การจราจรทางบก	10.20	9.24	8.58	11.16	11.35	11.30	11.17	11.82	11.82	9.76	10.04	11.44	12.29	9.34	9.58	9.77	12.64
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	11.80	11.12	10.38	10.85	9.81	8.48	8.57	11.59	9.73	9.86	8.37	9.68	9.04	9.36	8.71	8.31	8.61
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	19.60	21.04	23.31	21.75	18.34	16.02	19.45	22.48	18.23	18.83	18.78	19.16	18.39	18.31	19.59	18.35	17.31
- สัดส่วนคดียาเสพติด	84.60	89.64	109.39	117.82	126.21	106.26	122.89	166.77	121.75	141.05	134.32	150.7	161.04	165.85	173.60	153.87	132.05
การคุ้มครองผู้บริโภค ^{4V}																	
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	1,564	1,635	1,639	1,736	1,971	2,048	2,098	1,305	2,427	2,301	2,751	1,985	2,380	1,488	1,609	1,579	682
- บ้าน อาคาร ที่ดิน	538	612	606	606	786	821	814	506	1045	856	908	738	758	663	632	490	180
- สินค้าและบริการ	727	659	666	783	789	888	840	604	1030	1156	1,045	793	759	555	709	1,089	502
- การโฆษณาต่างๆ	291	360	361	342	354	332	394	177	369	416	796	431	310	233	244	-	-
- การขายตรงและตลาดแบบตรง	8	4	6	5	42	7	50	18	2	1	2	10	12	31	24	-	-
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	11,378	11,168	13,362	17,433	17,689	16,823	15,734	10,996	17,894	16,516	14,010	12,562	10,321	10,314	12,348	8,790	3,410

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. คุณภาพของคน													
การมีงานทำ													
ผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^{6/}	95,738	97,912	102,484	106,200	109,425	113,675	117,424	117,823	113,033	120,842	119,550	125,792	129,535
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{7/}	94.95	96.50	96.96	97.23	97.58	97.96	98.13	98.19	98.13	98.43	98.83	98.81	98.81
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{7/}	3.32	2.40	2.16	2.07	1.83	1.51	1.38	1.38	1.49	1.04	0.70	0.70	0.70
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) ^{6/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	883	783	697	787	754	578	597	508	605	521	383	347	332
สุขภาพ^{8/}													
อัตราการเจ็บป่วย (ต่อประชากรพันคน)	1783.38	1809.63	1845.04	1798.06	1878.92	2079.57	2,292.3	2,436.1	2639.43	2,816.17	2,947.64	3,116.45	-
อัตราป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)													
- เหนื่อยง่าย (มะเร็ง)	80.39	98.98	101.67	107.05	114.31	124.38	130.75	134.22	133.05	143.21	153.59	154.49	-
- หัวใจ	317.67	391.45	451.45	503.10	530.75	618.20	687.72	749.54	793.03	844.82	935.92	955.07	-
- เบาหวาน	277.71	340.95	380.75	444.16	490.53	586.82	650.43	675.74	736.48	792.61	848.77	868.30	-
- ความดันโลหิต	287.50	340.99	389.83	477.35	544.05	659.57	778.12	860.53	981.48	1058.73	1,187.00	1,245.56	-
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ประสาทหลอน (ต่อประชากรแสนคน)	32.91	38.12	39.33	38.93	42.02	45.62	48.79	47.28	49.77	57.25	64.14	63.30	-
ความผิดปกติทางอารมณ์ (สะท้อนอารมณ์) (ต่อประชากรแสนคน)	8.43	12.17	13.41	13.54	14.83	15.86	18.48	20.09	26.46	30.85	33.61	34.89	-
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	62.62	66.21	62.45	64.64	59.69	64.89	63.48	60.94	60.86	56.43	60.43	53.65	-
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	35.57	33.97	37.13	35.90	37.64	42.41	42.27	45.88	49.00	56.77	60.75	62.35	-
ประชากร													
อัตราส่วนภาวะพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{9/}	51.29	50.88	50.46	50.03	49.69	49.26	48.84	48.43	48.11	55.22	55.47	55.83	50.30
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{10/}	-	32.44	-	26.76	-	21.94	20.04	20.43	17.88	16.37	13.22	12.64	-
การศึกษา													
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{11/}													
- ประถมศึกษา	105.33	105.26	104.83	104.24	104.17	103.47	104.51	104.83	104.00	104.30	103.50	104.00	102.72
- มัธยมศึกษาตอนต้น	86.61	85.65	90.34	92.47	95.45	96.67	96.37	95.62	94.87	98.01	98.43	97.65	96.80
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	59.58	60.79	62.76	63.82	63.80	65.77	67.16	68.14	69.57	71.68	72.18	73.18	75.04
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	42.88	45.42	53.01	52.92	55.60	62.50	61.05	60.47	56.21	46.21	47.18	51.85	51.26
จำนวนการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{12/}													
จำนวนการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{13/}													
- ชาย	8.1	8.3	8.4	8.6	8.6	8.7	8.7	8.8	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9
- หญิง	8.3	8.4	8.6	8.6	8.8	8.9	8.8	8.9	9	9.1	9.2	8.9	8.9
จำนวนการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}													
- ชาย	3.8	3.8	3.9	4.1	4.2	4.3	4.4	4.4	4.4	4.6	4.7	4.5	4.7
- หญิง	4.5	4.5	4.7	4.9	4.9	5.0	5.1	5.1	5.1	5.3	5.4	5.1	5.3
- หญิง	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	3.8	4	3.9	4.1	4.2	4.1	4.1	4.2
2. ความมั่นคงทางสังคม													
สถาบันครอบครัว													
สัดส่วนครัวเรือนที่ไม่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{14/}	97.90	97.30	96.00	96.60	98.65	98.50	99.30	98.86	99.70	99.78	99.84	99.53	99.71
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{15/}													
-													
หลักประกันทางสังคม													
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{16/}	-	92.47	93.01	95.47	96.25	97.82	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87
- ประกันสังคม	-	11.65	12.95	13.34	13.92	14.75	15.35	15.73	15.34	15.60	15.91	15.99	16.46
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	-	6.62	6.44	6.82	6.61	6.51	8.22	8.00	7.90	7.75	7.77	7.69	7.34
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	-	74.20	73.62	75.31	75.37	76.20	74.79	75.06	75.86	75.20	75.28	75.27	75.04
- สิทธิอื่นๆ	-	-	-	-	0.35	0.36	0.39	0.37	0.37	0.81	1.00	0.95	1.04
- ยังไม่มีสิทธิ์	-	7.53	6.99	4.53	3.75	2.18	1.25	0.84	0.53	0.64	0.05	0.10	0.13
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{17/}	17.70	20.57	21.80	22.49	23.43	24.32	24.86	24.65	24.53	25.11	27.07	29.70	31.56
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)													
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{18/}	18.70	20.90	22.20	22.20	20.60	20.20	19.80	18.20	16.90	11.90	14.15	11.84	11.29
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{18/}	56.70	60.50	76.40	73.40	73.46	69.30	62.60	52.80	51.40	45.80	39.76	38.85	36.82
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{18/}	105.60	109.70	106.40	110.70	122.00	122.40	115.80	106.00	93.70	88.90	78.88	77.41	77.41
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{18/}	438.90	422.80	196.20	119.80	160.42	176.20	225.00	320.00	371.60	416.40	539.91	565.44	683.55
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมดที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ ^{4/}	17.22	15.68	15.16	13.83	12.08	11.85	12.92	14.06	13.57	12.62	11.77	19.98	-

องค์ประกอบหลัก	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}													
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)													
- บ้าน อาคาร ที่ดิน	5,687	4,467	5,554	6,586	7,284	5,693	5,898	4,504	6,818	6,574	7,427	9,464	6,509
- สินค้าและบริการ	3,422	2,068	1,985	2,501	3,425	2,875	2,681	1,758	2,794	2,362	2,927	3,547	2,543
- การโฆษณาต่างๆ	1,775	2,026	2,984	3,103	3,089	2,059	1,937	1,540	2,827	2,835	3,121	4,024	3,112
- การขายตรงและตลาดแบบตรง	490	373	585	949	708	673	1,187	892	1,072	1,354	1,257	2,012	787
- การขายตรงและตลาดแบบตรง	-	-	-	33	62	86	93	314	125	23	117	15	67
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	8,368	18,745	22,834	15,682	11,026	12,984	14,599	16,808	34,804	53,341	61,242	60,982	41,773
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน													
พฤติกรรมในการบริโภค													
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	87.36	87.16	-	87.95	-	88.75	87.80	88.40	87.90	88.30	88.40	88.07	88.10
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	12.64	12.84	-	12.05	-	11.25	12.20	11.60	12.10	11.70	11.60	11.93	11.90
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	32.60	-	-	32.70	-	29.20	29.30	-	32.00	-	31.50	-	-
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	25.50	-	-	23.00	-	20.20	18.50	-	20.70	-	21.40	-	-
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน													
การใช้บริการจากสื่อต่างๆ (ชม./วัน) ^{21/}	3.0	-	-	2.8	-	-	-	-	2.9	-	-	-	-
- การอ่านหนังสือ (รวมสิ่งพิมพ์/วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	1.1	-	-	1.1	-	-	-	-	1.0	-	-	-	-
- การชม/การฟังโทรทัศน์	2.9*	-	-	2.7	-	-	-	-	2.7	-	-	-	-
- การชม/การฟังวิดีโอ ซีดีวีดี วีซีดี	-	-	-	2.3	-	-	-	-	2.5	-	-	-	-
- การฟังรายการวิทยุ	1.4	-	-	1.4	-	-	-	-	1.6	-	-	-	-
- การท่องอินเทอร์เน็ต	1.9	-	-	1.9	-	-	-	-	1.9	-	-	-	-
- การใช้ห้องสมุด	1.0	-	-	0.8	-	-	-	-	0.8	-	-	-	-
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ^{22/}	3.5	4.8	6.0	7.0	7.1	8.5	9.3	11.0	12.3	13.8	14.8	16.6	18.3
4. สิ่งแวดล้อม													
สารอันตราย^{23/}													
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	29.33	33.38	26.9	29.49	32.03	29.34	30.2	29.4	39.64	79.96	70.38	77.5	-
จำนวนผู้ป่วยที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)**	2,933	2,751	2,499	2,717	1,640	1,452	1,586	1,868	1,926	2,306	2,250	1,458	-
จำนวนผู้เสียชีวิตที่เกิดจากสารพิษอันตราย (คน)**	15	11	9	10	-	-	1	-	-	-	-	1	-
ขยะ													
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	14.10	14.32	14.32	14.58	14.32	14.60	14.72	15.03	15.11	15.16	16.00	24.73	-
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.40	3.51	3.41	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	-
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะ ในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.36	3.48	3.37	3.41	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	3.56	-
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	1.68	1.78	1.80	1.81	1.81	1.83	1.85	3.13	3.07	3.16	3.41	4.71	-
มลพิษทางอากาศ													
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (24 ชั่วโมง) มก./ ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ^{23/}	40.62	49.48	54.80	57.66	40.60	43.35	46.27	47.90	42.50	37.8	38.1	38.2	-

หมายเหตุ : * ปี 2544 ข้อมูลรวมการดูโทรทัศน์และวีดีโอ

** ข้อมูลปี 2555 เป็นตัวเลขเบื้องต้น

- ที่มา : 1/ 7/ รายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 2/ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- 3/ ข้อมูลสถิติศึาและอาชญากรรมจากศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2533-2563 และ พ.ศ.2543-2573 ประมวลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 4/ กลุ่มงานข้อมูลและข้อสนเทศ สำนักงานพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- 5/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานยุครัฐมนตรี (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สคบ.ให้บริการนอกงานดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)
- 6/ ข้อมูล GDP จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 8/ สถิติสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข
- 9/ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2543-2573 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 10/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.
- 11/ สถิติศึกษาฉบับย่อ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
- 12/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- ข้อมูลปี 2547-2555 จากการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 13/ ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2542-2555 กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- 15/ สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 16/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข
- 17/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 18/ ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย
- 19/ รายงานผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2542-2555 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 20/ การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ.2544 2547, 2550 และ 2554 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549 และ 2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ปี2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป)
- ทำการสำรวจทุก 2 ปี
- 21/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ.2544,2547 และ 2552 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ทำการสำรวจทุก 5 ปี
- 22/ ข้อมูลปี 2544-2552 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และกาการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) พ.ศ.2546-2555 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 23/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน. 2557. จำนวนผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงาน.

_____. 2557. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.

กรมควบคุมมลพิษ. 2557. รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2555.

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2557. ผลสำรวจการว่ายน้ำเป็นของเด็กไทย พ.ศ. 2556.

กรมควบคุมโรค สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กระทรวงสาธารณสุข. 2555. การสำรวจการบริโภคยาสูบในผู้ใหญ่ระดับโลก ปี 2554.

_____. 2557. รายงานประจำปี 2556.

กรมควบคุมโรค สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข. 2557. สถานการณ์โรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2557. ผลการสำรวจสุขภาพผู้สูงอายุไทย ปี 2556.

กาญจนา ตั้งชลทิพย์ และคณะ. 2553. “คุณค่าผู้สูงอายุ: ภาพสะท้อนมุมมองจากคนสองวัย”. วารสารประชากรและสังคม 2553 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

กุลสุทธธาดา และกมลชนก ขำสุวรรณ. 2553. “ระดับและแนวโน้มความมีศักยภาพของผู้สูงอายุไทย (Thai Active Ageing)” เอกสารการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2553 จัดโดยสมาคมนักประชากรไทย.

นิภาพรณ กังสกุลนิติ. 2555. “ความหมาย ความเป็นอันตราย การตรวจวัด คำนวณหรือมือสองและคำนวณหรือมือสาม” เอกสารการประชุมวิชาการบูรณาการสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 11.

พิชญ รัชฎาวงศ์. “ไฟไหม้บ่อขยะ: ก้าวต่อไปที่ต้องเดิน” และเสนอ “ปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์” เป็น “วาระแห่งชาติ”. ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ. <http://www.chula.ac.th/blog/2014/04/01/>.

มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค. 2556. ประสบการณ์การให้ความช่วยเหลือผู้บริโภคเหตุจากรถโดยสารสาธารณะและปัญหาอุปสรรคที่พบ.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. 2556. รายงานการสังเคราะห์ข้อมูลจากเวทีวิชาการในทัศนใหม่ นิยามผู้สูงอายุและการขยายอายุเกษียณ.

รวี สัจใจโสภณ. 2556. “แนวคิดทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะพลัดพรากของผู้สูงอายุ” วารสารเกษตรศาสตร์ (สังคม) ปีที่ 34: 471-490.

รศรินทร์ เกรย์และคณะ. 2556. รายงานฉบับสมบูรณ์เรื่อง “มโนทัศน์ใหม่ของนิยามผู้สูงอายุ มุมมองเชิงจิตวิทยาและสุขภาพ” สนับสนุนโดยมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.

เล็ก สมบัติ, ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และธนิชานันต์ ศักดาพร. 2554. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยเรื่อง “ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในประเทศไทย”.

วิทยาลัยประชากรและสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2557. ร่างรายงานการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติทางสังคมรายไตรมาส เรื่อง “คุณค่าผู้สูงอายุไทย” เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. 2555. รายงานประจำปี สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2554.

ศูนย์ข้อมูลข้อเสนอแนะ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2557. สถิติข้อมูลคดีจราจรทางบก มกราคม- มีนาคม 2557.

_____. 2557. สถิติข้อมูลคดีอาญา มกราคม- มีนาคม 2557.

ศูนย์อำนวยความสะดวกความปลอดภัยทางถนน. 2557. สรุปผลการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2557.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2557. ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่.

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. 2557. การพัฒนาคนในบริบทประชาคมอาเซียน.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2557. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร.

สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2557. ดัชนีราคาผู้บริโภค.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. 2556. สรุปรายงานการป่วย พ.ศ. 2555.

_____. 2557. ข้อมูลการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี.

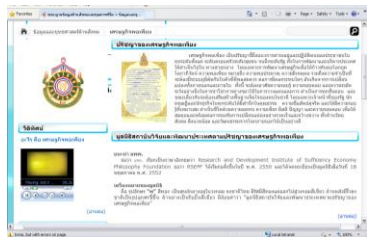
หนังสือพิมพ์คมชัดลึก. 2557. เปิดมาตรการเชือด “รถตู้ตีนผี” สุดไฮเทคตรวจจับความเร็วด้วยแสงเลเซอร์ บทลงโทษหนัก ปรับเงินถึงขั้นถอนใบอนุญาต ฉบับวันที่ 23 เมษายน 2557.

อรทัย อาจอ่ำ. 2553. “แก่แล้วไม่มีคุณค่าจริงหรือบทสังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของผู้สูงอายุ” วารสารประชากรและสังคม 2553 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง และธนาคารสมอง

ข้อมูลเศรษฐกิจพอเพียง <http://social.nesdb.go.th/social/Default.aspx?tabid=74>

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้อัญเชิญมาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ จนถึงปัจจุบัน

ข้อมูลเศรษฐกิจพอเพียงแสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ การขับเคลื่อนและขยายผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มต่างๆ เช่น ภาคเอกชน ชุมชน เด็ก และเยาวชน ฯลฯ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ภาควิชาการ การพัฒนา และเชื่อมโยงถึง “มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (มพพ.) ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางหรือตัวกลางในการประสาน และเชื่อมโยงภาคีการพัฒนาในการนำใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ

ในทุกระดับ ทุกมิติ รวมทั้งเป็นภาคีเครือข่ายการพัฒนาร่วมกับ สศช. ในการขับเคลื่อนขยายผลปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ ยังเชื่อมโยงไปถึงภาคีเครือข่ายอื่นๆ เช่น มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) เป็นต้น

ข้อมูลฐานธนาคารสมอง <http://social.nesdb.go.th/social/Default.aspx?tabid=65>

ธนาคารสมอง จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีประเด็นรับสั่งเกี่ยวกับธนาคารสมอง ด้วยการนำผู้เกษียณอายุที่มีความรู้ ความสามารถ และกระจายอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ได้มีโอกาสเข้ามาช่วยพัฒนาประเทศโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยทะเบียนกลางธนาคารสมอง ในการรวบรวมผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาการพัฒนาต่างๆ ที่เกษียณอายุ และผู้ทรงภูมิปัญญาในท้องถิ่น จัดทำเป็นทำเนียบขุมปัญญา รวมทั้งเป็นตัวกลางในการประสานและเชื่อมโยงการทำงานของขุมปัญญา กับเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้ขุมปัญญา ได้นำความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ มาช่วยงานตามความต้องการของหน่วยงานและชุมชน เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม

ฐานข้อมูลธนาคารสมอง แสดงถึงภาพรวมของธนาคารสมอง เช่น ที่มา บทบาทภารกิจ องค์กรและกลไก และการให้บริการของธนาคารสมอง เอกสารเผยแพร่ต่างๆ ของธนาคารสมอง เป็นต้น การรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงานของมูลนิธิธนาคารสมอง ฐานข้อมูลประวัติของขุมปัญญา

ที่แสดงรายละเอียดต่างๆ เช่น ที่อยู่ ความเชี่ยวชาญของขุมปัญญา แต่ละท่าน เป็นต้น รวมทั้งสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ข่าวสาร การขับเคลื่อนงานของขุมปัญญา เช่น จุลสารธนาคารสมอง ข่าว การประชุม/สัมมนาของขุมปัญญา ภาพกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการเชื่อมโยงถึง มูลนิธิพัฒนาไท ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมการวางแผนพัฒนาคนและสังคมในลักษณะที่เป็นองค์กรแบบบูรณาการ การสนับสนุนการแปลงแผนพัฒนาประเทศสู่การปฏิบัติ โดยดำเนินการร่วมกับ สศช. และมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มพพ.)

***หากท่านมีข้อเสนอแนะประการใดเพื่อให้ฐานข้อมูลสังคมเป็นประโยชน์แก่ทุกท่านมากยิ่งขึ้น กรุณาส่งมาที่ kampol@nesd.go.th สำนักงานฯ ยินดีรับฟังข้อคิดเห็นจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้